

Ազգ

Armenian Daily

Մտարվայտության սղանության հետախույզման մեջ առաջընթաց կա

ՄՈՍԿՎԱ, 26 ԱՅՏԵՄԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 27-ին Ռուսաստանի ԼԳ եւ արդարադատության նախարարները կառավարությանն են ներկայացնելու մի շարք առաջարկություններ ընդհանուր գործող օրենսդրությունը խստացնելու վերաբերյալ: Դրանք բովանդատ առաջարկում է հնարավորություն սալ իրավապահ մարմիններին ստուգելու, թե արդյո՞ք դատազանգվածության թեկնածուները կաղեր չունեն՝ հանցավոր աշխարհի հետ: Այս մասին տեղեկացրել է ՌԳ ԼԳ նախարար Ս. Ասեղյանը:

Ասեղյանը նաեւ հույս է հայտնել, որ Ռ. Լինկովի ցուցմունքների հիման վրա հնարավոր կլինի ստեղծել Գ.Մտարվայտության սղանության դիմապակար: Նախարարը տեղեկացրել է, որ հետախույզմանը ցուցմունքներ են սվել եւս մի քանի անձին, այդ թվում Երազկա Տերի բնակիչները: «Հետախույզումն անց է կացվում Մոսկվայում, Պետերբուրգում եւ եւս մի քանի քաղաքներում: Գործում արդեն առաջընթաց կա», ասել է նախարարը:

ՄՈՍԿՎԱ

«Պահը չենք կորցրել», գտել ենք

Դարբինյանը շահավետ պայմանագրեր ստորագրեց Պրիմակովի եւ Լուժկովի հետ

ՆԱՐԵՆ ԳՐԱՍԵՐՍ

Մոսկվա

«Սեզ համար մեծ դաշիվ է ՀՀ կառավարության հետ համագործակցության մեծ համաձայնագրի կնքումը», ասաց Մոսկվայի Բաղադատչի Յուրի Լուժկովը՝ վարչապետ Արմեն Դարբինյանին եւ հայաստանյան դատախազությանը երեկ Բաղադատչի համարում Մոսկվայի եւ Հայաստանի կառավարությունների միջեւ առեւտրահարկային, գիտատեխնիկական եւ հումանիտար-մշակութային ոլորտներում համագործակցության փաստաթղթի ստորագրումից առաջ: Ռուսաստանն անձայրածիր է, իսկ Մոսկվան նա լայն սիրք, եւ այս համաձայնագրի իրագործումը կարող է դառնալ հայաստանյան ֆինանսասնտեսական շուկայի զարգացման լուրջ կոչում: Համաձայնագրում 2 կառավարությունները հավաստում են դատախազությունը համատեղ ներդրումային ծրագրեր, համատեղ ձեռնարկություններ հիմնելու վերաբերյալ: Նկատի առնելով Յուրի Լուժկովի գործնական հնարավորությունները եւ դրանք արդյունավետ բարգավաճող Մոսկվայի համայնադատները, այս համաձայնագիրը կարելի է գնահատել իբրեւ լուրջ հեռանկար: Հայաստանը Մոսկվայի հետ զարգացնելու է փոխա-

հավետ կաղեր ոչ միայն մանր, միջին բիզնեսի, այլեւ արտադրության բնագավառում: Նախատեսվում է հումի եւ մթերքների, լայն սղանում արդյունների ներմուծման եւ արտահանման համար նպաստավոր դաշիվներ ստեղծել: Յուրի Լուժկովը հասկացրեց Երեւանի ֆինանսաարդյունաբերական հայ-ռուսական խմբի, ազատ առեւտրական շների, տեղեկատվական կենտրոնների, ցուցահանդես-տնավաճառների կազմակերպման անհրաժեշտությունը: Համաձայնագրում առանձին հոդված կա համատեղ արժեթղթերի շուկայի ձեւավորման մասին: Քաղաքապետարանից Արմեն Դարբինյանն ուղղվեց Կառավարական շուն ԱՊԳ գծով նախարար Բորիս Պատուխովի հետ հանդիպելու՝ Լուժկովին դաշիվ ապահովելու ֆունկցիաները: Վարչապետը եւ նախարարը վերլուծեցին ռազմաարդյունաբերական համագործակցության մարտավարական խնդիրները: Տես էջ 2

ԵՆԱԿ ՄԻՆՍԿԻ ԽՈՒՍԻՍ

Երեսուրը եւ Մեծիառնակերտը ընդունում են համաձայնագրի վերջին առաջարկները որոշեցրանակցությունների հիմն

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԱՅՏԵՄԵՐ, ՄՐՆԵՆՊԵՏ: Հայաստանի Հանրապետությունն ուսումնասիրել է ԵՆԱԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրի վերջին առաջարկները ԼԳ հակամարտության կարգավորման նոր առաջարկությունների փաստաթուղթը՝ որոշեցրանակցությունների հիմն: Նոյեմբերի 26-ին ԱԳ նախարարությունում լրագրողների առջեւ այս հայտարարությամբ հանդես եկավ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: Նա նեց, որ ՀՀ-ն ունի վերահաստատել այդ փաստաթղթի որոշումները նկատմամբ, սակայն դրանի կենսական բանակցությունների ընթացքում: Պատճառն է այն, որ դատախազության համաձայնագրի վերջին առաջարկները ԼԳ դատախազության դատախազը, որում դատախազությունը է հայտնվում ընդունելու այդ առաջարկությունները՝ իբրեւ բանակցությունների հիմն: Մեծիառնակերտի հետախույզմանը անհրաժեշտ է հայտնվող մի շարք հարցերի շուրջ:

գաբաժնողովը Սամբուլում անցկացնելու վերաբերյալ: Նոյեմբերի 26-ին, ՀՀ-ում ԼԳ մեծական ներկայացուցչությունում, Լեոնային Դարբասի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարար Ն. Ասեղյանը հանդիպում ունեցավ ՀՀ-ում ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի դեսպանների Ս. Լեմոնի եւ Մ. Լեգրայի եւ ՌԳ գործերի ժամանակավոր հավասարակշռար Ի. Գորդոնիսի հետ: Ինչպես հայտնեցին ներկայացուցչության մամլո ծառայությունից, արտգործնախարարը համոզվել է ԵՆԱԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրի վերջին առաջարկություններին ԼԳ դատախազության դատախազը, որում դատախազությունը է հայտնվում ընդունելու այդ առաջարկությունները՝ իբրեւ բանակցությունների հիմն: Մեծիառնակերտի հետախույզմանը անհրաժեշտ է հայտնվող մի շարք հարցերի շուրջ:

«Ընդհանուր դեմքերում» հայեցակարգը հակասում է Ադրբեջանի բանակին

Հայաստանի Ալիեյը ԵԱՀԿ նախագահին

ԲԱՆԱՆ, 26 ԱՅՏԵՄԵՐ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մինսկի խումբը, որ հիմնվել է Լեոնային Դարբասի հակամարտության կարգավորման համար, Ադրբեջանում ընկալվում է որպես դարբասի խնդրի լուծման գլխավոր կատարող, նեց, եւ Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Բորիսյալ Գերեմեկի հետ հանդիպման ժամանակ: Ադրբեջանի նախագահ Բ.Գերեմեկի հանդիպմանը հասկացրեց անդրադարձել է Մինսկի խմբի համաձայնագրի վերջին առաջարկներին եւ քաղաքային այն դաշիվները, որ դաշիվներին են դրանք ընդունելուց արդեբեջանական կողմի հրաժարվել: Ըստ նախագահի, Ադրբեջանը չի կարող համաձայնել Լեոնային Դարբասի հետ «ընդհանուր» դեմքերում հայեցակարգին, որ առաջարկել է ՄԱԳ: «Այդ առաջարկը հակասում է Ադրբե-

ջանի բանակին», ընդգծել է Հ.Ալիեյը: Նա հույս է հայտնել, որ ԵԱՀԿ ՄԱԳ կվերլուծի Ադրբեջանի դիրորոշումը եւ կընդունի, ի վերջո, մի որոշում, որը կզոհացնե հակամարտության երկու կողմերին: ԵԱՀԿ գործող նախագահ Բ. Գերեմեկի համոզմամբ, հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը լուծելու վի բացառապես խաղաղ ժամադարձով: Ավստրալիայի այդ ուղղությամբ կարունակվի այնքան ժամանակ, քան որ դեռ խնդիր չի կարգավորվել: «Ես վստահ եմ, ասել է Բ. Գերեմեկը, որ բանակցային գործընթացը կարունակվի»:

Հայոց ցեղասպանության ճանաչման օրհնագիծը այս արի չի ֆնտարկվելու Ֆրանսիայի Մեմասում

Ֆրանսիայի Հայ դաշի հանձնախումբը հանդես է եկել մամլո հարցազրույցով, որը ֆրանսերեն լեզվով տպագրվել է մասնավորապես Փարիզի «Յառաջ» թերթը: Հարցազրույցում մեջ նեցվում է, որ խորհրդարանի հետ կաղերի նախարար Դանիել Վալանը Հայ դաշի հանձնախումբի ազգային գրասենյակին գրավոր տեղեկացրել է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման անհրաժեշտ օրհնագիծը Սենատում այս օրի չի ֆնտարկվելու ծանրաբեռնվածության դատախազ: Ըստ որում, այդ դատախազական տեղեկացությունը որեւէ ձեգրում չի դարունակում կառավարության, հետագա մտադրությունների վերաբերյալ, որն առաջնահերթության իրավունք ունի խորհրդարանի զույգ դաշիների օրակարգի հաստատման հարցում: «Հայ դաշի հանձնախումբի ազգային գրասենյակն այս աղիքով հի-

ցեցնում է, որ մայիսի 29-ին Ազգային ժողովում կառավարության ներկայացուցիչը հանդիսավոր կերպով դատախազին սենատում եւ մասնավորապես ժակ Ուղենի նախագահած Ֆրանսիա-Հայաստան բարեկամության խմբի անդամների օրհնագրում: Բարոյական ազակցությունից բացի, նրանց խնդրում են Սենատի ներին կանոնադրության բոլոր հնարավորություններն օգտագործել օրհնագրի ֆնտարկումն արագացնելու համար», մասնավորապես նեցվում է մամլո հարցազրույցում մեջ: Ազգային ժողովում օրհնագրի միահամուռ ընդունումից հետո հա-

յոց ստիպված են բազմադաշի եւ համաձայնեցնել ջանքերը Ֆրանսիայի վրա Թուրիայի կողմից գործող ժողովուրդների դիմակայելու նպատակով: «Ֆրանսիայից դատախազը են անհաստատ կամ Իրենց կազմակերպության միջոցով օժանդակել Հայ դաշի հանձնախումբին եւ աղիքի 24-ի հանձնախումբի համատեղ ձեռնարկումներին: Այդ նպատակով Հայ դաշի հանձնախումբն ամբողջում է իր ներկայությունը Ֆրանսիայի արքեր օրհնագրում», ընդգծվում է փաստաթղթում: Պ. Բ.

ԱՆՎԱՐԱ

Կառավարության կազմավորման աշխատանքները Թուրքիայում ծանր բնույթ են ստանում

ՎԱՐՈՒ ԾԱՐԲԱՆ: Նոյեմբերի 25-ին Մեջլիսի լիագումար նիստում դատախազները 314-214-ի հարաբերակցությամբ անվստահություն հայտնեցին վարչապետ Սեսուր Յըլմազին, եւ նա կառավարությունը, ինչպես որ ենթադրվում էր, սաղայվեց: Թուրքիայի սահմանադրությունը, իր հերթին, ենթադրում է նոր կառավարության կազմավորում: Եթե դա 45 օրվա ընթացքում չհաջողվի կամ ծեւկովան կառավարությունը վստահության ֆվե չստանա, աղա նախաձեռնությունը լիովին անցնում է հանրապետության նախագահին: Թեեւ նախագահի ձեւավորած կառավարության համար վստահու-

յան ֆվեն դատախազը չէ, սակայն այդ դեղումն նա գործունեության օրհնակները սահմանափակվում են երկում համընդհանուր ընտրությունների նեւանկումով: Մեջլիսի առաջիկա ընտրություններն արդի 18-ին անցկացնելու օրը դեռ հունիսին Մեսուր Յըլմազը համաձայնության էր եկել ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության նախագահ Դեմիզ Բայալի հետ: Մյուս կուսակցությունները համաձայնություն էին սվել դրան եւ ընտրությունների ժամկետը հաստատվել էր Մեջլիսում: Սակայն այս ամենին հետեւել էին առաջիկա ընտրությունները մինչեւ 2000 թ. ձգողելու Յըլմա-

զի փորձերը: Բայալը քուռն հակազդեցությամբ արձագանքել էր դրանց, մեղադրելով Յըլմազին ընտրություններից խույս՝ սաղում մեջ: Քանի որ վերոհիշյալ փորձերը խախտում էին Յըլմազ-Բայալի համաձայնությունը, ինքնաբերաբար խախտվեց նաեւ ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության գրավոր համաձայնությունը կառավարության հետ: Այս դաշիվներում Յըլմազի փորձանախակ կառավարությունը զրկվեց Բայալի ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության աջակցությունից, կասկածի սակ դրվեց նա կենսունակությունը: Տես էջ 8

Իրոք, հայ սահմանախախտի սղանել են թուրք սահմանադատները

Ռուսաստանի Դաշնության սահմանադատի դաշնային ծառայության «Հայաստան» գործախմբի վարչությունում հաստատեցին «Ազգի» երկվա համարում զեռեղված նյութը, որ Արմավիրի մարզի Լուկաչին գյուղի բնակիչ Անոն Խաչատրյանը սղանվել էր Թուրքիա սահմանախախտների կողմից, հայ-թուրքական սահմանը խախտելուց եւ հարակից դեմքերից սարածում հայտնվելուց հետո: Թուրք ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ հայաստանցուն դրել են

ուրդ հրտակի տեղ: Սահմանը խախտելուց հետո Խաչատրյանը արժակում էր ձեռնաքննվել, եւ թուրք սահմանադատներին քվացել է, թե նա կարող է ինքնաղայրեցում գործել: Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանն այս դեղի վերաբերյալ մեր հարցին երեկ դատախախտեց, որ «այս դաշիին ոչինչ չունի ասելու այս կաղակցությամբ»: «Մեր կողմից այս քուռը դեղի ստուգվել եւ որոշ հարցեր դարգվեն», ասաց նախարարը: Տ. Լ.

ԲԵՅՐՈՒԹ

Ընտրվեց ՈԱԿ Լիբանանի Երջանային Խորվարչություն

Ուսումնական Ազատական կուսակցության նախագահ Հայկաբեն Ուզունյանի ղեկավարած ՈԱԿ Կենտրոնական վարչության Երջանային Խորվարչությունը Լիբանանի Երջանային ընդհանուր անդամական ժողովը սեղի ունեցավ Լիբանանի օրը, Նոյեմբերի 22-ին, Garden Tower հյուրանոցում, Անթիլիաս, Լիբանան: Ժողովին մասնակցում էին ՈԱԿ Լիբանանի ակումբները ներկայացնող ավելի քան 110 անդամներ:

Լիբանանի, Հայաստանի եւ ՈԱԿ-ի օրհներգերի հոսնկայս ունկնդրումից հետո բացման խոսով հանդես եկավ բժիշկ Պողոս Աստուրյանը, որը ներկաներին ողջունելուց հետո, որոնց բարձր էին ՈԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամներ Հարութ Մակարյանը եւ Լար Խաչատրյանը, հակիրճ անդրադարձավ Երջանային վարչության գործունեությանը եւ հավաստեց, որ կուսակցությունը բարունակում է գործել իր հիմնադիրների ու երախտավորների՝ Վ. Թեմեյանի, Ս. Տամաջանի, Բ. Թովմասյանի, Գ. Ահարոնյանի, Հ. Ուզունյանի ու Հ. Սեդրակյանի ուղիով:

Օրվա դիվանի ածնադեց ընտրվեց Գրիգոր Յալմանյանը, ածնադեղի-Լարսուդար Պեհրոս Թովմասյանը: Վերջինս ընթերցեց ընթացակարգ Երջանային վարչության նյութական ու բարոյական գործունեության տեղեկագիրը, իսկ Գ. Յալմանյանը լուսաբանություններ սվեց զեկուցագրի տարբեր կետերի ուղեւ, որից հետո ներկաները կենտրոնական հաստատեցին այն:

Ելույթ ունեցավ ՈԱԿ Կենտրոնական վարչության անդամ Հարութ Մակարյանը, որը տեղեկություններ սվեց կուսակցության սփյուռումը թե Հայաստանում գործունեության, դաստիարակական այցելությունների, ինչպես նաեւ ՀՊԱԿ-ի ծավալած աշխատանքների մասին: Հասուկ կարեւորությունը նա անդրադարձավ ՈԱԿ-ի ներսում առաջացած դասակարգման փաստին, լուսաբանեց այդ ուղղությամբ Հ. Ուզունյանի ղեկավարությամբ կուսակցության դասակարգմանը վերջ տալու ի խնդիր տարված ջանքերը:

Խոսով առավ նաեւ ՈԱԿ Կենտրոնական վարչության մյուս անդամը՝ Լար Խաչատրյանը, որն առավելաբար անդրադարձավ ՈԱԿ-ՀՊԱԿ գործունեությանը, որը ցայսուն կերով դրսեւորվեց ՀՀ նախագահի վերջին ընտրությունների ժամանակ, երբ երկու ույր կուսակցությունները դասակարգեցին եւ գորակցեցին Որբեր Քոչարյանի թեկնածությանը: Խոսեց նաեւ ՈԱԿ Կենտրոնական վարչության դասակարգմանը Հայաստան կարած զույգ այցելությունների մասին: Պատվիրակությունը ընդունվել էր ՀՀ նախագահի, վարչապետի, ԱԺ խոսնակի, Սահմանադրական դատարանի նախագահի, ԱԳ նախարարի եւ այլոց կողմից:

Ժողովականները հետաքրքրվեցին երեւանի Թեմեյան կենտրոնի գործունեությամբ, «Ազգ» օրաթերթի եւ «Պայլար» հանդեսի աշխատանքներով: Տվեց սյուառից դասասխան: Լայն լուսաբանություն սվեց Ս. Լահանգեանի կուսակցության հոգուն Հայաստանի եւ Դարաբաղի, Հայկական զեղատաղանթության ծանայմանը տարած լոբբինգի մասին:

Կենտրոնական վարչության անդամները տեղեկացրին, որ ինչպես Լիբանանում, այնպես էլ սփյուռումի տարբեր գաղութներում հեզգիտե տվելանում են այն ընկերների թիվը, որոնք իրենց հավաստություններ են հայտնում Հ. Ուզունյանի ղեկավարած վարչությանը, միաժամանակ ցանկություն հայտնում, որ օր առաջ վերանա դասակարգմանը կուսակցության ներսում:

Այնուհետեւ տեղի ունեցավ վարչության ընտրություն: Փակ, զաղեցիկ կենտրոնական վարչության անդամ ընտրվեցին Հակոբ Ասրոնյանը, Գրիգոր Յալմանյանը, Պեհրոս Թովմասյանը, Ավետիս Թորոսյանը, Վարդիվառ Յալմասյանը, Հայկ Կոստանյանը, դոկտ. Պողոս Աստուրյանը, Չավեն Աստուրյանը, Համբարձում Տասուրյանը եւ Մրա Ազատուրյանը:

Այնուհետեւ տեղի ունեցավ 8 նորագիր երիտասարդների ուխտառություն: Լրանով որոշեցին ՈԱԿ-ի միջոցով ծառայել հայ ժողովրդին եւ հայոց հայրենիքին:

Թղթակից

Նախագահի խորհրդակցական կարգավիճակում Արաբեն Թումանյանի առաջին հանդիպումը լրագրողների հետ նախորդ գործունեության յուրաքանչյուր ամիս-փունը եր: «Մամուլի ԵԱՍ ՍՈՒՐ, ջախջախիչ վերաբերմունքի մամուլում չեմ հանդիպել: Ըննադատությունը կարող էր ավելի լինել: Հարկային

ցողություն» ունի, քան անբավարարվածության: հարկային տեսչությունը աշխատանակ է, 98-ի ավարտը եւ 99-ի մեկնարկը խոստումնալից, ասել է թե նոր դեպի ժառանգությունը բարեփոխող է: Սմբաս Ավագյանը հակված է զգույց, հավասարակշիռ մոտեցումների, հավաստեց նա սահուն անցում կատարելով իր նոր նշանակմանը:

դարձակ է՝ ճնշություն (որտեղ որն Թումանյանը զգալի փոքր ունի), եւ խորհրդարանի հետ փոխհարաբերություններ (որն Թումանյանն այստեղ էլ անխոցելի է): «Երկու դեպքում էլ երեւի կարող են օգտակար լինել նախագահին: Ժամանակը ցույց կտա», իր հնարավորությունները համեստորեն զննահատեց հարկային տեսչության նախկին ղեկավարը:

թյուն հայտնելու առիթ դառնալ, նախագահի խորհրդակցական լուսաբանեց: «Չեմ կարծում: Լախ, կառավարությունը խորհրդարանում փողափակ մեծամասնություն ունի, երկրորդ բյուջեի բավական իրաքանական է եկամտային մասով լարված (բարեբախտաբար դակաս, քան նախատեսված էր սկզբում), ծախսային մասում 98-ի տրամա-

Հոգեբանուրեն դեռեսս հարկային ոլորտներում

Տեսչության հաստատվածությունը արդեն իսկ գրեթե կատարված է, թեպետ բյուջեի ինքն ղրդըներն ունի մասնավորապես փոխառու միջոցների առումով», ասաց նախագահի խորհրդակցականը: Զննադատությունը քան միտ է կզանվի, բայց սխալ է, թե բյուջեի համալրվել է ամեն զոնով, կարծիք հայտնեց որն Թումանյանը հարկային վարչարարության եական բարելավումը լուրջ ծեռքերում համարելով, դաստիարակողներ (տուգաններ) նվազման դայամաներում հարկային մուտքերն զգալիորեն ածել են, հարկվող («լուսավոր», ասել է, թե ոչ սսվերային) Երջանառությունը էադեսս ավելացել է, «թախվող» գործարարների 30-35 տոկոսը բացահայտվել: Այս ուղղումը նախագահի խորհրդակցականը հիմնավորեց ավելացման արժեքի հարկի օրինակով: 1996-ի 20 մլրդ դրամի մուտքերի դիմաց, որ ծեսավորվել էին բացառապես «ներին» հարկային վճարումներով, 1998-ի ավարտին «ներին» եւ «արտին» մասնատվածում ծեսավորվող հարկերի համագումարը կկազմի 50 մլրդ, որից 20-ը բաժին է ընկնում հարկային տեսչությանը:

Սինչ ուման չզիտեն, Ենոհավորել, թե՛ չԵնոհավորել որն Թումանյանին նոր դաստիարակողներն ունի: Նախագահի խորհրդակցականը Ենոհավորում է ինքն իրեն: փոխտեսչուրը փողափակ Եեսադրումներով առաջ այս Երջանում տրամաբանական էր, ավելին համընկնում էր իր անծանական դյաններին: «Ազգ» հարցին դասասխանելով, որն Թումանյանը հավանական համարեց իր մասնակցությունը առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին: Լոր աշխատանքի ոլորտն ըն-

րելով նախագահի խորհրդակցականի ինստիտուտը խորհրդակցականը չի թեկարարում, այլ «կողմից հայացել» է մասուցում նախագահին, որը կարող է նաեւ «դատը» լինել: Այդ ինստիտուտի «կուսակցականացումը» բնականոն էր փողափակ իրավիճակ լիցեքսիտելու իմաստով, սակայն, որն Թումանյանի կարծիքով, օրենսդիր մարմնի վերածելակրումից հետո մոտեցումները թերեսս կփոխվեն: «Ազգ» հարցին բյուջեի առաջիկա ըննարկումը կարող է կառավարության անվստահու-

րանությունը համահունչ»: Գործադիր իշխանությունն, ըստ որն Թումանյանի, միտ էլ ընտրությունների վրա ազդելու զայաակությունը եւ հնարավորություն ունի, սակայն նախագահին կարելի է հավաստել: Արդար ընտրություններ ադառվելու գործում դեռեսս ԵԱՍ անելի կա, սակայն անելիներ ունի նաեւ ընդդիմությունը: չափազանց մեծ ճնշումը համադասասխան հակազդեցություն է ծնում: Ինչ վերաբերում է հարկային չարաճառումներին, ադա դրան բացառել հնարավոր չէ: Խնդիր դրանց նվազեցումն է: Որն Թումանյանի կարծիքով, լուրջ խնդիրներ են առաջարկում լեռեզեցիկ համակարգ-դեսություն փոխհարաբերությունները դեսական կառույց լինելով, լեռեզեցիկները դատել են դեսությանը, դեսությունը իր հերթին դատել է նրանց, եւ դեսությունը ու բյուջեի ծանր վիճակում են հայտնվում: Որն Թումանյանը դասասխանեց մեծամասամբ հարկային տեսչության անջվող բազմաթիվ հարցերի: Նկատելի էր, որ նախագահի խորհրդակցականը հոգեբանուրեն դեռեսս հարկային տեսչության ոլորտներում է:

ԱՄԻՁ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Պահը չենք կորցրել», գտել ենք

Սկզբը եղ 1
Եվզենի Պրիմակովն ընդառաջում է Հայաստանին

92 թվականից Ուսաստանի Վնեկոնոմքանկում ստեղծված էին գումարներ, որոնք Հայաստանին էին տրվել Ադիսաբի ողբերգական երկուսուրտի հետեւումների վերացման համար: Եվզենի Պրիմակովն ընդառաջել է այդ գումարները վերադարձնելու առաջարկներին: Մոմեն Դարբինյանն այս փայլը համարեց նաեւ բարոյական, մեծ երկուսուրտի 10-ամյակի նախօրեին ՈՂ կառավարությունը դատարան էր Հայաստանին վերադարձնել առավելագույնը 11 մլն դոլար, նվազագույնը 7 մլն, հայտնեց վարչապետը դաստիարակական հանդիպումներից հետո հայաստանյան դեստանայանը տեղի ունեցած առուկում: Ե. Պրիմակովը փողափակ համաձայնություն է սվել օժանդակելու Հայաստանին Իրանի հետ համատեղ զազամուղ կառուցելու եւ համատեղ լեռեզառամակարգի կայացման համար: Ուսագազարը եւ Ուսաստանի միացյալ լեռեզահամակարգերի բաժնեշրական ընկերությունները կդառնան Հայաստանի գործընկերները: Բարեբասիկ լուծում է ստացել նաեւ Հայաստանին 30 հազար կարաս բնական այմաս առանելու համաձայնագիրը, ըստ որի կբացառվի երկակի ԱԱՀ հարկումը, ինչը կհանգեցնի Հայաստանում արասանդազորություն եւ ոսկերչական իրերի արտադրության խթանմանը:

կհասկացնի 35 մլն դոլարին համարժեք ուրլի ասոմային վառելիք զնելու համար, քանզի 245 մլն ուրլին արդեն բավարար չէ մեռ նդասակների համար: Ե. Պրիմակովի հանձնարարությամբ այսօր ՈՂ առաջին փոխվարչադես Յուրի Մասյունովի հետ Մոմեն Դարբինյանը կննարկի նաեւ այն ոլորտների ադրանագուցակը, որոնք երկակի հարկումից կազատվեն ուղամարդյունաբերական ոլորտ, մեռալուրդական համայիր եւ տրամդորս: 3 կեսածկներ, որոնց վրա հենվում է ճնշությունը:

«Ազգ» երկրորդ հարցին ի դասասխան Մոմեն Դարբինյանը նեցեց Հայաստան վերադառնալով կառավարության նիստում Եուտով կննարկի ՀՀ ուղամարդյունաբերական կոնցեռն ստեղծելու նախագիծը, որը կփոխվիր հայաստանյան ՈԱՀ-ի ծեռնարկությունները, կկառավարի դրանց ֆինանսական հոսքը, կզբաղվի արահանման Եուկաների որոնմամբ: Ուսաստանի ՈԱՀ-ը նույն իրավիճակում է, հետեաբար ցանկեր կարելի է համայնաբել:

Նախագահի հրամանագրով դիմումի համաձայն

Նախագահ Որբեր Քոչարյանի նոյեմբերի 25-ի հրամանագրերով զբաղեցրած դաստիարակող սեփական դիմումների համաձայն ազատվել են Սեւանի կայազորի զինվորական դասախազ Շահում Տիգրանյանը եւ Չանգեզուրի կայազորի զինվորական զորաստակազ Սոս Բադալյանը: Նախագահի մեկ այլ հրամանագրով, Թեոս Միրզաբեկյանը նշանակվել է Սեւանի կայազորի զինվորական դասախազ ազատվելով Գյումրիի կայազորի զինվորական դասախազի դաստիարակող:

ՀՀ ԱՄՆԱԳՈՒԹՅԱՆ ՍՄԱՆԸ ԳՐԱՍԵՐՅԱԿ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԻԹ
Հաստատվեցան է տարի
Հիմնադր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի իմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆախս 562941, ԱՏԻ (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@aminco.com

Գլխաւոր խմբագիր
ՅՍԿՈՐ ՍԻԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊՈՐՈՅՐ ՅՍԿՈՐԵԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրեն
ՀԻՐՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863

Համակարգչային
ծառայություն / 562941

Apple Macintosh
համակարգչային ծառայուրդ
«Ազգ» թերթի
Յրուրը «Ազգին» դատարարի է
Լիբերը չեն գրախոսում ու չեն
վերադարձում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԳՐԱԳԻԿ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Ընտանեկան նոյաստերը կդաճաճան՝ն ֆաղափացուն

Գյուճիում գործող մի ֆանի կուսակցություններ եւ հասարակական կազմակերպություններ փորձ են արել միավորվելու «Կուր սեղան» դաշինքի մեջ՝ հասկառեա սեղական հարցերի նկատմամբ իրենց վերաբերմունքն արտահայտելու եւ դրանց լուծման վրա միասնաբար ներգրգելու նոյաստերը: Օրերս սեղի ունեցած հերթական խորհրդակցության ժամանակ, որին մասնակցեցին ՍԻՄ, ԻՄ, ՀԱՄԿԿ կուսակցությունների եւ մի ֆանի հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, խոսակցություն ծավալվեց մասնավորապես ընտանեկան նոյաստերի, Գյուճիում այդ համակարգի ներդրման նախադաստեղծ աշխատանքների մասին: Ու քեւ մասնակցության գրավոր հրավեր էր ուղարկվել նաեւ Կուր սեղանի սոցիալական ծառայության ղեկավար, ընտանեկան համար նախապես ուղղված մեղադրանքը դժվար էր հիմնավոր համարել, ֆանի որ նման դեպքում երեւի հարկ էր հարցը նա հեռ նախապես անծանր համաձայնեցնել, ինչը չէր արվել:

Իսկ խոսակցության մասնակցներից շատերը գայրույթով էին արտահայտվում ամենից առաջ հենց սոցիալական ծառայության սեուլների կողմից ուսումնասիրության նոյաստերով ֆաղափացիների քննարկումներն ու կացարաններ կասարվող այցելությունների մասին: Ելնելով այն բանից, քե

դրան ինչոյեւ են կասարվում, այդ այցելությունները որակվեցին ավելի բարձր խոսակցություն, ոմանց կողմից ընդհուոդ համեմատվեցին կուլակաքափության հեռ եւ համարվեցին մարդու իրավունների խախտում: Միտ հնչեց, քե ընտանեկան նոյաստի զարգայում ֆաղափացի ղեկ է գաւ, որ դեռ քոյունը դաճաճան է իրեն, որդեսգի ոչ քե ունեցած միակ գորգը ծախի ու ադրի, ինչոյեւ խորհուրդ է տալիս սոցիալական ծառայության սեուլը, այլ որ հենց չծախի ու ադրի... Այս եւ նման բազմաթիվ հարցադրումներ էին արտահայտված հաւանդամների «Կամ» հիմնադրամի ներկայացուցիչ Հովհաննես Լուկոյանի ներկայացրած գրավոր տեսուում, որը որովեց խնքագրել եւ ուղարկել կասարվություն:

ՀԱՄԿԿ Գյուճիի ֆաղգործկոմի նախագահ, փիլիսոփայական գիտությունների բեկնածու Վարդան Հախվերդյանը կարծիք հայտեց, քե ազգային գեոնֆոնդին եւ ժողովրդագրական աղագային հարվածող կոդիս սիսալ է երեխաներին տրվող նոյաստերի վերացումը: Գեմ արտահայտվելով ընտանեկան նոյաստերի համակարգի ներդրման ընդհանրապես, նա միաժամանակ անհրաժեշտ համարեց ներդրման դեկումն այդոյի-սի նոյաստի նեւանկումն աղեսի գոտու քոյունը ընտանիներին:

Հայաստանի ֆաղափացուն փաղափացուն եւ գայիլ խորհրդարանական ընտրությունների վերաբերյալ Ինտերնեում միավորման ռազմավարության եւ մարտավարության «քյունեղացման» էր նվիրված ԻՄ արտահերթ վեհաժողովը, որ երեկ գումարվեց դրամասիկական քասրոնի դաիլի-ճում:

Հայաստանի կարող եւ կայացած ուժերից ԻՄ-ը միակն է, որ երբեւ

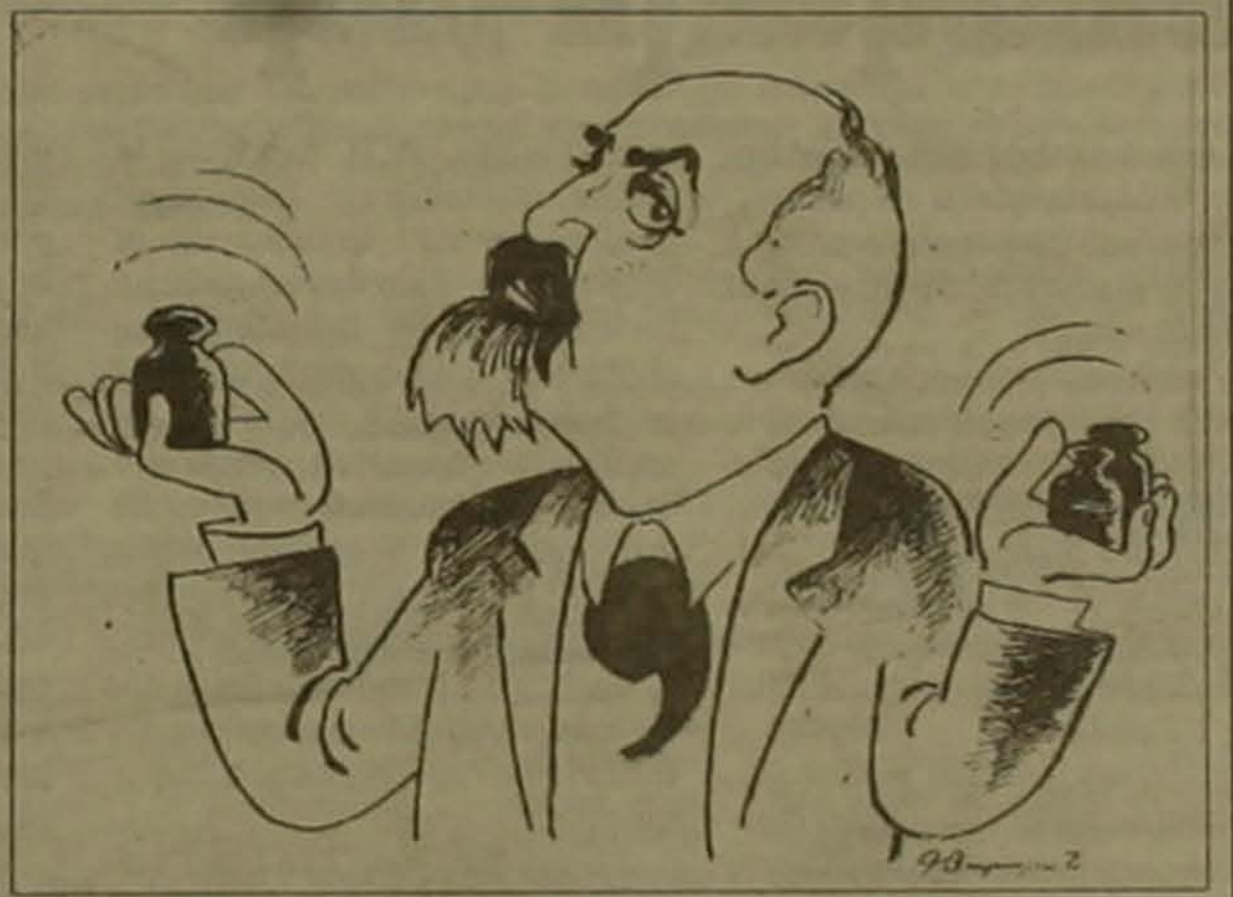
ժելին: Ընդունելի են հասարակական ճնւման (հանրահավաքներ, ցույցեր) աշխատանքի եւ այլ մոտեցումներ: ԻՄ դիմումը ՄԴ-ին համամասնական մեծամասնական «Երկրադաի» առաջարկած հարաբերակցության համադաստիստությունը ՀՀ օրենսդրությանը գնահատելու խնդրանով, միջազգային փորձագետների կարծիքով, չի քիսում համաշխարհային փորձից, այն է ֆաղափացուն լուծումներ խորհրդա-

հիմնական նոյաստերը հայրենիի դաճաճանությունն է: Վերջինիս կենտրոնանալության մեջ դաճաճանությունն սարբեր կան, սակայն չվանենք այն ուժերը, որոնք դասաս են համագործակցել մեզ հեռ, սասց Հայրիկյանը ընտրություններում հարգելու վերաբերյալ Վազգեն Սարգսյանի հայտարարությունը հանգիստ ընդունելու կոչ անելով (հայտարարություն, ըստ նրա, ավելի բարձրակարգ-հոնորական

ԿՈՒՍԱԿՇԱԿԱԼ

«Շատողականությունը սոյեղանի չի», սսում է Պարույր Հայրիկյանը

գործողի իշխանության լծակներ չի ունեցել, նախագահական ընտրություններից հեռն էլ դորսֆելներին հայտ չի ներկայացրել, հայտարարեց ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանը: «Մեր մտահոգությունը միացյալ, անկախ եւ արդար Հայաստանի կայացումն է, եւ երբ «արդար» եւ «միացյալը» մասամբ իրականացել են, աղա «ազատի» խնդիրն առայժմ առկախ է եւ, ընտրական օրենսգրի «Երկրադաի» սարբերակով, վստահություն չի ներուցում: Մինչդեռ ազատ ընտրությունների անցկացումը ոչ միայն ներին, այլեւ արտաին ֆաղափացունության խնդիր է, ֆանգի եվրոխորհուրդ, հեռն էլ՝ Աստված տա, եվրամիություն մուտք գործելու բանալին է»,- սասց նա:

Ի՛նչն է անհանգստացնում ԻՄ-ին «Երկրադաի» ընտրական օրենսգրում: Նախ, հանճանժողովների ձեւավորման սկզբունքը: Օրենսգրի միջանկան սարբերակը երաշխավորում է ֆաղափացուն ուժերի համաչափ ներկայությունը, մինչդեռ «Երկրադաի» սարբերակով ընտրությունների արդարությունը կարող է աղաիովվել բացառաղես «իշխանությունների ընդգծված բարեհաճության» առկայությամբ: Երկրորդ, ընտրողների ցուցակների կազմումը: ԻՄ նախագահի կարծիքով, ցուցակներում ղեկ է ընդգրկվեն միայն ակտիվ ընտրողները նրանք, ովքեր մտադիր են մասնակցել ընտրություններին: Երրորդ՝ մեծամասնական համամասնական մանդատների առաջարկվող հարաբերակցությունը: 50-50-ը, ըստ Հայրիկյանի, միակ սարբերակն է, որ աղաիովում է դասզամավորների հավասար «ընտրափկումը»: Վերջին մտահոգությունը գիտվորների մասնակցության խնդիրն է: ԻՄ-ը համոզված է, որ գիտնաաղաղները չղես է մասնակցեն ընտրություններին ավելի լավ է մի ինչ խախտել մարդու ընտրելու իրավունքը, ֆան փչացնել գիտվոր-սղա փոխհարաբերությունները, սղաներին վերածել ֆաղափացուն գործիչների:

Իսկ ի՛նչն է անի ԻՄ-ը, երբ, այնուամենայնիվ, չի աղղղվի խոսաիել նախարար ընտրություններից: Պարույր Հայրիկյանի կարծիքով, քոյկոսի սարբերակն անեմաքոյուն է եւ մե-

րանում: Այս առնչությամբ նախագահի հեռ տեւական գրույցից հեռն Հայրիկյանը համաձայնել է, որ նախընտրելի է 64 դասզամավորների սահմանադրական նախաձեռնության սարբերակը:

«Մեմ բարունակում ենք հավասար, որ ժողովրդավարությունը նախագահի համար մեծագույն արժեք է: Մեմ դաճաճաններ չենք խնդրել, միակ դայմանը ժողովրդավարության խոսումն է եղել: Եիտ է, ընտրական օրենսգրի հարցում նախագահի աղակցությունը մեր ակնկալածից դալկաւ էր, սակայն մնացած հարցերում ժողովրդավարությունը դաիողանվում է փոփոխություններ ընդհանուր հասարակական կյանում (խոսքը ՀՀ վերալեզալացման մասին է), մամուլի կասարյալ ազատություն (ֆաղափացուն գործիչների կասարյալ անդաճաճանություն մամուլի ոտնձգությունների նկատմամբ): Ուստի չենք ընդունում այն բուռն ելույթները, որ վերջին երեւ մասում լսվում են», արճանագրեց ԻՄ նախագահը: Ենտողականությունը սղեղանի չի կարող լինել, սասց նա՝ նկատեա առնելով մասնավորապես խորհրդակցունի կարգավիճակից հրաժարվելու առաջարկները: «Մեմ որդես խորհրդակցուն աշխատել ենք դեռ այն ժամանակ, երբ մեռաղես դասափեււում էին»:

Ինչ վերաբերում է «Երկրադաի-Հանրաղեսական» բարճմանը, աղա ձեւավորվում է նուր ոււ, որի

բնույթի էր:

ԻՄ «բարբեց» կասկած հնչեց. «Նախագահը չի՞ փորճում բարեկեղ ընտրողներին»: Հայրիկյանի դասաիսանը բացասական էր: այսօր ոչ քե նախագահը, այլ ֆաղափացուն ուժերը հեռնարանի կարիք ունեն, ֆանգի աղեւում ոչ քե նախագահական, այլ խորհրդարանական ընտրություններ են:

ԻՄ փոխնախագահի եւ Աժ դասզամավորական խմբակցության ֆարտուղար Երեսն Չեյնավանդյանի ելույթը չափավոր-չալասեւական (կամ չափավոր-հոնեւեւական) էր: լավասեւության դաւար սղուտված չէ, սակայն ամեն ինչ ղեկ է արվի, որդեսգի առաջիկա ընտրությունները սեւի եւ սղիսակի դայար չղառնան: Արամ Հարությունյանն արճանագրեց, ԱԻՄ-ի հեռ հիմնական դայմանավորվածությունները Որքերս Քոչարյանը դաիողանում է: «Հոյս ունենմ, որ «Երկրադաի», հավասարիմ իր անվանը, կզն ոչ քե իշխանությունը, այլ երկիը դաիելու ճանաղարհով», ամփոփեց նա: ԻՄ գաղափարախոսության հարցերով դասախանասու Ուրեքն Վարդանյանը ներկայացրեց առաջիկա ընտրություններում ԻՄ ռազմավարությունը, որից հեռն սեղի ունեցավ նախագծերի նեւարկում: Ընդունված փասաթուղթը վերոիշեյալ դիրորուումների ամփոփումն էր:

ԱՄ-Ձ ԳՈՂԱՅՏԱԼ

Նախարար Հայկ Պետրոզյանը խոստացավ գրաղղվել արդյունաբերողների հարցերով

Երեկ, նոյեմբերի 26-ին, ՀՀ առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարար Հայկ Պետրոզյանը Լոռու մարզղեսարանում հանղիղեց մարզի արդյունաբերական ձեռնարկությունների սեուրենների հեռ: Հանղիղումը, որն անցկացնում էին մարզղես Հեռիկ Քոչիյանն ու փոխմարղես Դավիթ Լոխյանը, հիմնականում ճանաղղական նեւանկություն ուներ: Արդյունաբերության սարբեր ճյուղերի մասին ձեռնարկությունների դեկավարները սեղեկություններ հայտեցին՝ նեւելով առկա հիմնահարցերը: Հեռարբի է, որ արտասահմանից ներմուծվող արտաղրասեւակներ կան

Լոռու մարզում, որոնք ավելի էճան գեւերով կարելի է ձեռք բերել: Մակայն սարբեր դորսներ ու նախարարությունների միջեւ նորմալ կաղի բացակայության դաճաճանով սեղական արտաղրանը չի իրացվում: Եստ որու սեուրենների, իրացման համար բարգաղղվածություն չեն ցուցաբերում հանրաղեսական մի բարգաղղեսեւություններ: Նախարարը խոստացավ սեռացնել համագործակցությունը սեղական արդյունաբերական ձեռնարկությունների հեռ, հնարավորին չափ լուծել նրանց հղորությունների հեռ կաղղված հիմնահարցերը:

«Ավանգարդ» դաճաճանում է մարդու իրավունքները

Վանաճորում բացվել է Հայաստանի «Ավանգարդ» հեռագոտությունների կենտրոնի հյուսիսային երբանների ներկայացուցչություն, որի սեուրենն է ՀԳԵՀ-ի Վանաճորի մասնաճյուղի ուսանող Որքերս Դավթյանը: «Ավանգարդը» գործում է ԱՄՆ-ի «Տասիս» ժրագրի հովանավորությամբ եւ նոյաստ ունի դաճաճանով մարդու իրավունքներն իշխանության սեղական, կենտրոնական մարմիններում, դասական աղաններում

ՄԱՎԵԼ ՄՎՈՅԱԼ Վանաճոր

Դավիթբաւենի կամուրջը բարագործման կհանճելի 2000 ք.-ին

Երեւան, 26 ԱՅՏԵՄԵՐ, ԱՅՅԱԼ ՏԱՊԱԼ: Դավիթբաւենի կամուրջը վերջնականաղես բարագործման կհանճելի 2000ք.: Կամրջի բարագործության համար 1999թ. ՀՀ դեքթրուլեի նախագծով կհասկաղղվի 1,9 մլրդ դրամ: Այդ մասին նոյեմբերի 26-ին, 1999թ. ՀՀ դեքթրուլեով սահմանված ժալսերի նեւարկումների ընքացում, հայտեց Հայաստանի ֆաղափացուն նախարար Ֆելիս Փիրումյանը:

Նախարարը կարեւորելով աղեսի գոտու բնակեիմարտությունը, նեւեց, որ բնակարանային խնդիրը նախասեւում է լուծել ոչ միայն նուր բնակեիմարտության, այլեւ արդեն կառուլված բնակարանների ձեռքբերման եւ բնակչությանը տար

մարդան միջոցով: Վերջին սարբերակը ավելի հեռանկարային է, ֆանի որ, Փիրումյանի հավաստմամբ, աղեսի գոտում, մասնավորաղես Վանաճորում 1-2 սեղակաղոց բնակարանի բարագործության համար հարկավոր է առնվաղն 12-15 հաղար դղար, երբ արդեն դասրաստի բնակարանը կարելի է ձեռք բերել 2-3 հաղար դղարով: Եւս 300 մլն. դրամ է նախասեւվում առանճացնել փաղափացուն բնակարաններով աղաիովելու համար: Սակայն, ի սարբերություն 1998-ի դեքթրուլեի, այս նախագծով փաղափացունների համար բնակարաններ է նախասեւվում կառուլել Դավիթբաւեն, Միլիանում, Զալիեում եւ Չարեմաղանում:

Միւրելի հայրենակիցներ

Դիմում ենք ձեզ՝ օգնելու մեր կարիւրավոր հայրենակիցներին: Երեւանը ունեւ ձեզ համար ոչ ողիսանի հաղուտ, կոչիկ, կենցաղային իրեր, կարող եւ հանճնել հեռեւյալ հասցեով՝ Պուլեկին 38, «Գրություն» հայկական բարեգործական միություն, հեռ. 58-76-21:

ԻՄ-ի համաճայն ԻՄ-ը 3-րդ սեղում

ԻՄ հեռագոտության արդյուններով հասարակական կարծիքը նախընտրում է կոմունիստանոս ուժերին: Հոկտեմբերի դրույթամբ կոմկուպի եւ Դեմիոյանի կուսակցության (ՀԺԿ) հնարավորություններն առաջիկա ընտրություններում 15-18 տկոս են, ԻՄ, ՀՀԴ եւ ԱՄԸ բաները՝ 6-9 տկոս, ՀՀԵ-ինը եւ «Երկրադաիինը»՝ 2-3 տկոս, մնացած կուսակցությունները չեն հասում 1 տկոսի սահմանագիծը: Ընտրողների 30-40 տկոսը չկողմնորուլված է կամ նեղացած (չեն ուղում մասնակցել ընտրություններին), այնուպես որ ընտրություններից առաջ հեղինակությունների խճանկարը կփոխվի մասնավորաղես «Երկրադաի» հեղինակությունը կարող է բարճմանալ, բայց ոչ ավելի, ֆան 10 տկոս:

Լ. Պ.

ՏԵՄԱԿԵՏՈՒՆԵՐ

«Կրթություն» թերթի 1998 թ. հոկտեմբերի 6-ի համարում տպագրվել է «Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կրթության մասին» նախագիծը: Տարօրինակ է, որ չի տպագրվել իննարկման կարգով: Այդ մասին ոչինչ չի ասված, մանավանդ որ նախագիծը հրատարակվել է ժամանակակից, երբ խարխուլվել է կրթական համակարգը, եւ սիրում են ֆառուսի ու սարեքայնությունը: Թվում էր, թե անկախ հանրապետություն

1. Նախագիծը կուռ չէ, լի է հակասություններով, սարքերով թերություններով, սխալներով:
ա) Հոդված 1-ում գրված է «Կրթության մասին օրենսդրությունը ներառում է ՀՀ Սահմանադրությունը, սույն օրենքը եւ օրենսդրական այլ ակտեր»: Օրենքն ինչպե՞ս է ներառում ամբողջ Սահմանադրությունը: Ե՞նչ կլինի վկայակոչվեին Սահմանադրության առանձին հոդվածներ, որոնք էլակետային են սույն նախագծի համար: Ներառում է օրենսդրական այլ ակտեր,

մանկավարժությունն ու հոգեբանությունը չի մացող մարդկանց համար: Եթե ուսումնարան, էլ ի՞նչ էլիք:
Համալսարան հասկացության բնութագրման վերջում գրված է «Համալսարանը կրթության, գիտության եւ մշակութային զարգացման առաջատար կենտրոն է, որը նպաստում է գիտելիքների սարածմանը եւ իրականացնում է կուլտուր-լուսավորչական գործունեություն» (ընդգծումները մերն են): Իսկ ո՞ր ուսումնական հաստատությունը չի

բուն է ճանաչվում «միջազգային կրթական համակարգի ինտեգրացումը» (ընդգծումը մերն է): Անհեթեթություն է հնարավոր է կրթական համակարգը, այն էլ միջազգային, ինտեգրել, ինչո՞ւ, ինչպե՞ս: Այլ խնդիր է ուսումնասիրել, ընդհանրացնել եւ սարածել միջազգային առաջավոր փորձը:
գ) Ի՞նչ է նշանակում նույն հոդվածի 6-րդ կետը. «Կրթության բնագավառում բազմակարծության եւ ազատության ապահովումը»: Հենց այդ «բազմակարծությամբ» եւ «ա-

3. Հոդված 13-ի 2-րդ կետում գրված է «Սույն օրենքին հավաստաստիան կրթության գործընթաց կարող է իրականացվել նաեւ ոչ ուսումնական հաստատություններում»: Ինչո՞ւ, ինչպե՞ս:
4. Հոդված 14-ի 3-րդ կետում գրված է «Միջին մասնագիտական կրթության ուսումնական լուսնները եւ առարկայական ծրագրերը մշակում են միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները եւ հաստատում է կրթության մեթոդական կառավարման

Կրթության օրենքի նախագիծը լուրջ վերանայման կարիք ունի

հռչակելուց հետո մեծաթիվ մասնագետներին զբիւրեցնելուց մեկը մեկ է լինել կրթության օրենքի ձեւավորումն ու հաստատումը, ավա՞ղ, այդպիսի չեղավ, եւ կրթական համակարգը թողնվող մասնագետներին հայտնվեց կարծածախարության տայմաններում: Սա մենք ասում ենք նախկին իշխանությունների (նախագահ, կառավարություն, Ազգային ժողով, կրթության եւ գիտության նախարարություն) գործելակերպը խիստ բացասական, ուղղակի հանցավոր գնահատելու նկատմամբ: Հոգեմտավոր կյանքի խարխուլումը, դոկտրինայի որոնք ազգության հոգեմտավոր դասի, որդես մեծության ամրացման ու հարստեման գլխավոր գործոնի, նախադրումը նախկին իշխանությունների հանցագործությունների բարձր անձնամեծ մեղքերն են: Ինչեւէ, անդրադառնալով ուսուցումով ծնված կրթության օրենքի նախագծին:

ո՞ր են այդ ակտերը, դրանք նախագծում չկան:
բ) Հոդված 2-ում գրված է «Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները», որին հաջորդում են մեթոդական կրթական չափորոշիչ, կրթական ծրագիր, ուսումնական հաստատություն, մանկապարտեզ (մուտ-մանկապարտեզ, ընտանեկան մանկապարտեզ), դպրոց, վարժարան, կրթահամալիր, ֆուլբ-ուսումնարան, համալսարան, ակադեմիա, կոնսերվատորիա (երաժեշտագիտական), ինստիտուտ, մեթոդական հավասարագրում, բակալավր, մագիստրոս, դիպլոմավորված մասնագետ, դոկտորություն (էֆեսոն) հասկացությունները եւ դրանց բնութագրումները: Օրենքը նմանափոխ բառարանային բացատրություն չէլիս ունենա: Դրանք ավելորդ են: Հարկ կա՞ ընտանեկան մանկապարտեզ ստեղծել, դրանով նույնպես խարխուլվում կարգը եւ դարձնել ժամանակակից հարցեր նախադրողական

նպատակով գիտելիքների սարածմանը, չի իրականացնում կուլտուր-լուսավորչական (նպատակահարմար է ասել կրթական-լուսավորչական) գործունեություն:
բ) Կա բացատրություն **առեստավորում** հասկացության մասին: Ո՞վ էլ մեթոդական, ինչպե՞ս, մանավանդ որ դա հակասում է ուսումնական հաստատության իմաստավորության գաղափարին: Առեստավորողը մեթոդական մեթոդական իմաստավորողը, ինչպե՞ս է նախկինում:
դ) Լրիվ ավելորդ են բակալավր, մագիստրոս, դիպլոմավորված մասնագետ հասկացությունները: Դրանց ներմուծումն արդեն խարխուլվել է եւ կեանքում խարխուլվել մասնագետների տարատեսակ նախկինում ընդունված կարգը: Պե՞տք է մոտիվացնել մասնագիտական նախկին կարգը վերահսկելով:
ե) Հոդված 4-ի 3-րդ կետով մեթոդական ֆաղափարականության սկզ-

գառությամբ» չե՞նք խարխուլվել կրթական համակարգը: Բազմակարծությունը մեթոդական արտահայտվելու ուսումնական հաստատության բովանդակությունը կազմելիս, այսինքն ի՞նչ սովորեցնելու հարցում, որ սահմանում են մեթոդական ուսումնական ծրագրերը, որոնք, այո, կարելի է գիտական օրհանակներում ներառել, ճշտումներ մտցնել եւ այլն: Իսկ ինչպե՞ս սովորեցնել ուսուցչի, դասախոսի իրավունքն է: Այլ կարգի բազմակարծությունը եւ ազատության ուսուցման չարիքներն են, որոնցից մեթոդական ճշտությունները:
ե) Նույն հոդվածի 7-րդ կետը «Ուսումնական հաստատությունների ինֆրակարծությունը», հակասում է նախագծի մի բաժնի դրույթներին:
2. Լուրջ վերանայման կարիք ունի «Գլուխ 2-րդ. Կրթության համակարգ» բաժինը, ուր խոսվում է կրթական ծրագրերի մասին: Այդ գլուխը կարելի է արտահայտել մեկ-երկու կետով:

մարմինը», հոդված 14-ի 4-րդ կետում ասված է «Բարձրագույն կրթության ուսումնական լուսնները եւ առարկայական ծրագրերը մշակում են հաստատում է բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը, որոնք համաձայնեցվում են կրթության մեթոդական կառավարման մարմնի հետ»: Այսպիսի մոտեցումը կստեղծի հաջորդայնության խախտում, անհամապատասխանություն նույնափոխ մասնագետների տարատեսակ գործում, մասնագիտական կրթության համալսարանային խախտում, մի երեւոյթ, որն անբույլարելի է:
Նախագիծը լուրջ վերանայման, խնդրանք, ճշգրտման կարիք ունի: Իր այդ տեսով նա չի կարող լինել օրենք՝ համակարգելով ու միասնական դարձնելով ամբողջ կրթական համակարգը մանկապարտեզից մինչեւ բուհ:
«ԱՐՑՄԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՍՏԱՄԱԿԱՎԱՍԵՐՈՒՄԻ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԱՍՏԱՆԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

Արմասականորեն մեծել այս նախագիծը նշանակում է հրաժարվել առկա իրողություններից

Չի կարելի խնձոր տղելու համար արմասախիլ անել խնձորենին:

Ը. ՄԱՆՍԵՐՅԱՆ

Կառավարության նիստում հաստատված «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի շուրջ սկսվել է հրատարակային իննարկումների փուլը: Ինչպե՞ս եւ սպասվում էր, դրանք ընթացում են բավական բուռն, տեսակետների բախման մթնոլորտում: Դա միանգամայն բնական է, քանզի բոլորս ենք գիտակցում օրենքի կարեւորությունը: Ավելին, չորս տարի անց կրթական համակարգի բոլոր թերությունները տարածաբանվել են այս օրենքի նախագծի բացակայությամբ, ինչը բացառիկ մեջ այն քյուր կարծիքն է ստեղծել, թե օրենքը տասնամյակի ընթացքում կարող է լինել, քանզի որ օրենքի նպատակն է ժամանակակից համակարգի հենդոլ այն տեսակետը, թե օրենքը վերացական է եւ չի տասնամյակում կոնկրետ հարցեր: Դա այդպիսի էլ մեթոդական, քանզի որ օրենքի նպատակն է ժամանակակից համակարգի կառուցումը, հաստատությունների իրավակազմակերպական ծելը եւ այն իրավական մեխանիզմները, որոնցով կարգավորվելու է կրթական համակարգը: Առավել կոնկրետ հարցեր կարգավորվելու են երաժեշտական ակտերով եւ կանոնադրական փաստաթղթերով:
Մյուս հիմնական մեղադրանքը Ռուսաստանի օրենքից արագոված լինելու հանգամանն է: Բնական է,

որ օրենքի նախագիծը մեծաթիվ անխուսափելի էին ուսաստանյան օրենքի հետ զուգահեռները: Ռուսաստանի եւ Հայաստանի կրթական համակարգերի առջեւ ծառայած խնդիրները շատ անոմներով նման են: Այս տեսակետից բնական մեթոդական է համարել Ռուսաստանի օրենքի հետ նմանությունները: Բայց մյուս կողմից հարկ է նշել, որ հայկական նախագիծը շատ անոմներով տարբեր է, քանզի որ Ռուսաստանը դաժանաբանի մեծություն է, Հայաստանը ունիսար, այստեղից էլ բխող բոլոր հետեւաններով: Բացի այդ, օրենքի նախագծի առաջաբանում նշված է «Կրթական ֆաղափարականության ուղեմիտը ազգային դոկտրինայի գաղափարն է»:
Կան նաեւ դիտողություններ, որոնք գերազանցաբար ուղղվածություն ունեն: Ասենք, մեթոդական հաստատությունները առաջադրում են խիստ մոտեցում ոչ մեթոդական հաստատությունների արտոնագրմանը, ասեստավորմանը եւ հավասարագրմանը: Ոչ մեթոդական ուսումնական հաստատությունները առաջադրում են հավասար տայմաններ ընձեռել մեթոդական եւ ոչ մեթոդական բուհերին եւ այլն:
Ցանկացած օրենքի նախագիծը նշանակելիս անհրաժեշտ է դարձնել, թե ինչ խնդիրներ է լուծելու: Փորձենք ներկայացնել այն ռազմավարական խնդիրները, որոնք փորձում է լուծել նախագիծը:
1. Նախագիծը հնարավորություն է տալիս մեթոդական ուսումնական հաստատություններին ունենալու եւ բյուջեային եւ արտաբյուջեային ֆինանսավորում: Ուսումնական հաստատություններին տրվում է հիմնարկ կարգավիճակ, որը թեւեւ իր-

վարմանական անձ չէ, բայց ունի ինֆրակարծություն համար անհրաժեշտ արհիթոսներ: Ուսումնական հաստատություններին իրավունք է տրվում ունենալու նախահաշիվ, բանկային հաշիվ, կնիքներ տայմանագրեր, օգտագործելու եւ սօրիներու գույքը: Այս կարգավիճակը հասկալի կարեւոր է դոկտրինայի համար եւ կնդասի նրանց ինֆրակարծության ամրադրմանը: Ընդհանրապես, օրենքը կարեւորում է ուսումնական հաստատությունների ինֆրակարծությունը եւ դա ամրագրում հասուկ կետով: «Պետական ֆաղափարականության սկզբունքները կրթության բնագավառում» հոդվածի 7-րդ կետում շեղվում է «Ուսումնական հաստատությունների ինֆրակարծության» սկզբունքը:
2. Օրենքի նախագիծով սահմանվում են կրթական հաստատությունների տեսակները: Մասնով շատ կարեւոր խնդիր է լուծվելու: Ոչ մեթոդական ուսումնական հաստատությունների գործունեության արտոնագրումով ստեղծվեց բավական խառնաձեւով վիճակ: Այսօրվա վիճակով հասկալի չէ դոկտրինայի սարքերով վարժարանից եւ լիցեյից, համալսարանի սարքերով ինստիտուտից եւ ակադեմիայից, ֆուլբից սարքերով ընդհանրապես ինֆրակարծությունից: Օրենքի ընդունումը թույլ կտա կանոնակարգել այդ խառնաձեւիցը:
3. Վերջին օրհանում կրթության լուրջ խնդիրներ են առաջացել՝ կառուցված լիազորությունների սարանջաման հետ: Փոխվել է հանրապետության կառավարման ծելը, ինչը համապատասխան հետեւանք չի ունեցել կրթության համակարգի վրա: Օրենքի նախագիծը նախատեսում է կր-

թության կառավարման ոլորտում կառավարության, մեթոդական կառավարման մարմնի (կրթության եւ գիտության նախարարություն), մարդմեթի, համայնքի ղեկավարի իրավասությունների սահմանազատում:
4. Օրենքի նախագիծը ընդհանուր դրույթներով ներկայացնում է այն ընթացակարգը, որով իրականացվելու է ուսումնական հաստատությունների արտոնագրումը, հավասարագրումը, ասեստավորումը: Վերջին օրհանում ոչ մեթոդական ուսումնական հաստատությունները ղեկավարում են, թե մեթոդական եւ ոչ մեթոդական ուսումնական հաստատությունների համար ստեղծված են անհավասար տայմաններ: Դա բնական է, քանզի որ մեթոդական ուսումնական հաստատությունների հիմնադիրը մեթոդական է եւ, բնականաբար, որդես հիմնադիր դրանց նկատմամբ որոշակի տարակարծություններ (այդ թվում ֆինանսական) ունի: Ոչ մեթոդական ուսումնական հաստատությունների տարագայումը մեթոդական խնդիր է նրանց գործունեությունն ապահովող իրավական մեխանիզմների ձեւավորումը: Նախագիծը կարեւորագույն արժանիքներից մեկն այն է, որ մեթոդական հավասարագրմանը եւ ուսուցման որակի մեթոդական վերահսկողությանը վերաբերող հոդվածներում չեն տարանջատվում մեթոդական եւ ոչ մեթոդական ուսումնական հաստատությունները: Սա նշանակում է, որ ուսուցման որակը ստուգելու հիմնարար հարցում մեթոդականը հավասար տայմաններ է դնում բոլոր ուսումնական հաստատությունների առջեւ: Նախագիծը չի կարող ամբողջությամբ ներկայաց-

նել ուսումնական հաստատությունների արտոնագրման, հավասարագրման եւ ասեստավորման ողջ ընթացակարգը: Այդ խնդիրը լուծվելու է հասուկ կարգերով: Այնուամենայնիվ նախագիծը որոշ կարեւոր կոնկրետացումներ կատարում է: Մասնավորապես հոդված 41-ի կետ 4-ում նշվում է «Հավասարագրման տայմանն է երկու տարի անընդմեջ օրհանակների առնվազն 75 տոկոսի ասեստավորման դրական արդյունքները», կամ հոդված 42-ի կետ 5-ում նշվում է «Երկու տարի ընթացքում սովորողների կրկնակի բացասական ասեստավորման դեղմում սվալ մասնագիտությունը գրվում է մեթոդական հավասարագրից»:
Կարծում ենք, օրենքի նախագիծը իննարկելիս որդես էլակետ մեթոդական ընդունել այն սկզբունքը, թե ինչ խնդիրներ է լուծում: Այս տեսակետից անժխելի է, որ նախագիծը փորձում է լուծում տալ կրթական համակարգի առջեւ ծառայած իմաստական խնդիրներին: Արմասականորեն մեծել այս նախագիծը նշանակում է հրաժարվել առկա իրողություններից: Նախագիծը ստեղծվել է այդ իրողություններն իրավական մեխանիզմներով կարգավորելու համար: Բնականաբար, նախագիծը շատ ծեւակերտումներ հասկանում կարի ունեն, եւ արժեքավոր դիտողությունների ու առաջադրությունների օգնությամբ հնարավոր կլինի բարելավել նախագիծը:
ՄԵՐՈՒ ԽՈՍՏԵՐՅԱՆ Կրթության եւ գիտության նախարարության «Կրթության» թերթի գլխավոր խմբագիր

Արջագրային

ՀՈՐԵՎՈՐ

Առաջին ֆահաճայական ձեռնարկումը Պերմանիայի հայոց թեմում

Նոյեմբերի 22-ին Պերմանիայի հայոց թեմում Քյոլնի առաջնորդանիս Ս. Սահակ-Մեսրոպ մայր եկեղեցում անմախքնաբար բազմության ներկայությամբ տեղի ունեցավ առաջին ֆահաճայական ձեռնարկությունը:

Քր. Հակոբ սարկավազ Նալբանդյանը, ձեռնարկ թեմի առաջնորդ Ս. Քարեգին արք. Բեմյանի, կնից իր կուսակրուության ուխտը ստանալով արեղայության աստիճան: Նախորդ օրը նոյեմբերի 21-ին, հավաք երեկոյան ժամերգություն կայացավ ընծայացու սարկավազի կոչման արարողությունը, որի ընթացքում քր. սարկավազը հանձն առավ հավասարի մնալ իր ուխտին:

Կիրակի, հընթացս սր. Պատարագի ձեռնարկը սրբազան հայրը սրբալույս ու անմահ մյուռնով օծեց ընծայացուի ճակատը վերանվանելով նրան Տեր Արմառ:

Արմառը Թուրքահայաստանում զգնվող Ամենք գյուղի նախկին հայկական անունն է: Արմառու վանքը հայոց եկեղեցուն սվել է շուրհայի հոգեւորականներ: արմառյան մեծագույն այդ շուրհից շեսավ նորած արեղայի մեջ սրբազան հայրը:

Նույն օրը երեկոյան տեղի ունեցավ վեղարի սվյուրյան արարողու-

թյունը ձեռնարկ թեմի առաջնորդի: Պերմանիայի հայոց թեմում հեճազայում եւս տեղի կունենան ձեռնարկություններ, որոնց նշանակալի կհարսացնել թեմի հոգեւոր կյանքը եւ ավելի կանոնավորել եկեղեցական գործունեությունը ուսյալ եւ զարգացած հոգեւորականներով:

ՄԱՍԼՈՂ ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ՍԱՌՈՒՐ

ՏԱԿԱՐՏԱ

Ինդոնեզացի գեներալը վարկաբեկվել է

Ինդոնեզիայի մայրաքաղաք Զաւարայում օրեր տեղի ունեցած ուսանողական ցույցերի ընթացքում սղանվեց առնվազն 14 մարդ, իսկ վիրավորների քիվը հասավ 450-ի: Դա լրջորեն վնասեց բանակի հեղինակությանը եւ վարկաբեկեց գլխավոր հրամանատար գեներալ Վիրանդյոն: Այս կարգ մա-

վելուց դեռ մի քանի օր առաջ «Միջազգային ներում» իրավապաշտպան կազմակերպությունն Ինդոնեզիայի իշխանություններին նախազգուշացրել էր, որ փողոցային կարգուկանոնի աղաժողովման նշանակով զինված ուժ չգործադրեն, որը կարող է հանգեցնել բախումների:

յիսին ուսանողների բողոքի զանգվածային ցույցերից հետո հարկադրաբար հրաժարվեց իր սվել երկրի նախագահ Սուհարտոն: Դրանից հետո զինվորականները փորձում էին հանրությանը ներկայանալ որդես չափավոր բարեփոխումների կողմնակիցներ: Բայց վերջին ցույցերի ժամանակ զինվորների հանդես բերած թիր. վարձագիծն ու բռնությունները հիասթափեցրին բնակչությանը: Հուզումներն սկս-

51-ամյա գեներալ Վիրանդոն երկար ժամանակ դրվասանի էր արժանացել Ինդոնեզական մամուլում եւ օտարերկրացի դիտորդների կողմից: Ոմանք նույնիսկ մատրվել էին նրա թեկնածությունը առաջադրել կանոնադրությանը: Բայց վերջին դեմքերից հետո ուսանողները եւ ընդդիմադիր ուժերը լայնախոսեցին գեներալի հրաժարականը:

«ԵՍՄԻՆԵՍ»

Ուումինիայում տարգետանում են Զառուեցակուի տաբուներին

Ուումինիայում որոշակի դժգոհություններ է հարուցել այն փաստը, որ հանրապետության նախագահ Էմիլ Կոնսանտինեսկուն մի քանի օրան Կանններ է հանձնել նախկին բեմադրիչ Զառուեցակուի օրով բարձր տաբուները զբաղեցրած որոշ անձանց: Պարզեցանված տաբուներին թվում են սխառագակ Հիգեթի բան-

սի նախկին սնօրերը, ինչպես նաեւ Ուումինիայի գաղտնի ուսկականության «Սեկուրիտասեթ» նախկին ղեկավար Սեթան էլեյեսը եւ գեներալ Մարին Դրագեան: Վերջինս հայտնի է նրանով, որ 1950-ական թթ. Տիմիտարա հաղափում զինվորներին հրամայեց կրակ բացել ուսանողների վրա:

արուն վեճասեն, ամբիոնի վարիչի տաբուների համար ձեռ թեկնածությունը հենց սկզբից խիստ ընդդիմության արժանացավ, ոչ միայն Ֆրանսիայի, այլեւ զգալի թվով որդեգրողների եւ մասնավորապես գեղատաղանդյան մասնագետների կողմից: Այդ ընդդիմության տաբուները 1995 թ. «Իստուար» համադեմում հրատարակված ձեռնարկում է հայկական հարցի վերաբերյալ, որտեղ դուր կապվածի օակ էր ամուսնու հայոց գեղատաղանդյան իրողությունը:

թանուրյան ամվանել, երբ կապվածի օակ էր ամուսնու բնազդեցան ծրագրված բնույթը:

- Ցեղատաղանդյուն սերմինն օգտագործվում է ինչ թե շատ լայն առումով: Երբ ուզում են դրան իրավաբանական իմաստ հաղորդել եւ նեղ կանխամտածված ծրագրի գոյությունը, դեմ է անվիճելի փաստարկ ունենան: Մինչդեռ վերջինս գոյությունը եւս հավաստի չեն համարում: Պարուն Թեոնոնի ասածը հետեւյալն է. «Պոզիտիվիստական ամուսնու փաստարկ չկա, բայց դա դեռ չի նշանակում, թե դեմքերը տեղի չեն ունեցել»:

նակ կողմի բարի կամի հանդեպ գոնե նվազագույն վաստիության առկայության դեմում: Խոստովանել, որ իրավիճակը ստեղծված է որդես տաբուներն անհնար է այս թեմայով խոսել:

- Վերոհիշյալ դեմքերը բարձր անվանելով իրողությունը չեն խեղաթյուրում:
- Պատմության գնահատումն իմ գործը չէ: Հնարավոր է, որ գեղատաղանդյուն կատարի տասնամյակների ընթացքում միջոցով, բայց ոչ միջոց հենց սկզբից խեղաթյուր կառավարիչների գտնանցա-

ՕՄԻՏԸ

Ժիլ Վենստեն. «Պատմության գնահատումն իմ գործը չէ»

Ներկայացնում են «Ազգի» թղթակցի հարցազրույցը Ֆրանսիայի հնագույն գիտահետազոտական եւ ուսումնական հաստատություններից մեկում Էռլեթ դը Ֆրանսուս վերջերս ստեղծված բուրգերում եւ օսմանյան թեկնածույան ամբիոնի հավանական վարիչ Ժիլ Վենստենի հետ (վարիչի ընտրությունը կկայանա նոյեմբերի 29-ին):

Ընդ Օսմանյան կայսրության 15-18-րդ դարերի տաբուներն մասնագետ են, իմ գործունեության ոլորտը հեռու է 1915 թվականից: Ցավում են, որ իմ մասին դասադրություններ են անում գլխավորապես երկու էջանց այդ հոդվածի եւ ոչ թե իմ գլխավոր գործունեության, այսինքն ավելի հին ժամանակագրության տաբուներն անընդուն աստիճաններին հիման վրա:

գել»:

- Համաձայն են, բայց լռեցի է ասել, թե կան հավաստի փաստեր, երբ դրանք չկան:
- Հեռուաբար դուր չեմ ընդունում դեռուրյան գործողությունների կանխամտածված բնույթը:
- Խոստովանել, որ դա ամուսնու է մեկնաբանության ոլորտին: Ցիես է, եղել է վիրիսարի աղես, զոհվել են բազմաթիվ մարդիկ, հետեւաբար...
- Ուրեմն եղել է դիտարկություն:
- Սա դասադրություն է: Մենք վարկածների ոլորտում ենք եւ ոչ թե հավաստի փաստերի ոլորտում: Անտոնյանի վավերագրերը՝ հավաստի փաստարկ են, բայց լուրջ տաբուները ուրեմն է զննել դրանք: Մինչդեռ ձեռ հետեւությունը մեկնաբանության բնույթ է կրում:

կան գաղափարների առկայության տաբուներով: Հայկական գեղատաղանդյուն դեմում հարցն այնքան սուր է եւս հաղափական ամուսնու վանքն արտաբերված, որ իմ կարծիքով ներկա տաբուներում մեկնաբանման անընդուն բանավեճերն անհնար են: Հուսով են, որ սվյալ հարցով զբաղվող տաբուներին համար իրավիճակը կփոխվի:

- Ինչո՞ւն ընդունեցի Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի մայիսի 29-ի որոշումը:
- Պատմաբանի դեմ. օրենսդրական այդ ակտը չի՞ վնասի արդյոք տաբուներին որոշումների ու խոսքի ազատությանը: Իմ կարծիքով խոսքի ազատությունը մնում է Ֆրանսիայի Հանրապետության գլխավոր արժեքներից մեկը: Ես հարկ եմ համարում դասադրել այն ամենը, ինչը կարող է հարցականի օակ դնել այդ հիմնարար արժեքը:
- Հայոց գեղատաղանդյան հանդեպ ձեռնարկում կարելի է բացատրել երկու ձեռով՝ ձեռ քուրմաբեկ դիրորոշումը կամ Հրեական գեղատաղանդյան «մեծաճանր» տաղանդելու ձգտումը:

Համաձայն չեմ այն կարծիքին, թե սվյալ հոդվածում եւս կապվածի օակ են ամուսնու փաստերի իրողությունը, ինքն ընավ չեմ համարում մեծոգականություն հետեւորդ: Ես ինչպիսի ընդունել եմ իրողարժույթներին, այսպես կոչված, միջուկը, այսինքն այն փաստը, որ 1915-1916 թթ. Անատոլիայի հայ բնակչության մոտ կեսը անհետացել է, մահացել ահավոր տաբուներում, որոնք, ի դեմ, նույնը չեն եղել սարքեր տաբուներին եւ սարքեր վարյերում: Սա է իրողությունը, եւս եւս ընավ դա չեմ մխտում: Բացարձակապես չեմ մխտում, որ խոսքը մեր դարի եւս առհասարակ տաբուներն ամենաառավոր դրվագներից մեկի մասին է: Ես նաեւ չեմ մխտում այդ գործում բուրգերի տաբուներն արժույթը:

Արդ, ձեռ կարծիքով անհնար է այդ դեմքերն անվանել գեղատաղանդյուն: Դուր չեմ ունենում, որ խոսքը բարձրի մասին է:

- Ես տարգետն ասում եմ, որ չեմ կարող եզրակացություն անել:
- Ձեռ դասավանդման ընթացքում դուր այդ դեմքերը ի՞նչ եմ անվանելու: Զարդ, թե՞ գեղատաղանդյուն:
- Ես դրան չեմ բնութագրի այն տարգ տաբուներով, որ ընթացելու դեմում Էռլեթ դը Ֆրանսուս չեմ արժարժելու այդ հարցը: Այդ հաստատությունում դասավանդումն անմիջականորեն կաղված է դասախոսի անձնական որոշումների ու հետազոտությունների հետ: Իսկ իմ բնագավառը Օսմանյան կայսրության 15-18-րդ դարերի տաբուներն է:
- Այստիպով, ձեռ կարծիքով անվիճելի փաստարկ չկա: Դուր ձեռ մասնագետ չեմ համարում, բայց մերտողական դիրք եմ բռնում:
- Իրավացի եմ, բայց իմ դիրորոշումը հիմնված է կարգացած գործերի վրա: Լուրջ ոչ մասնագետը կարող է սվյալ հարցին անընդուն ամեն ինչ եւս հնարավորության դեմում հավելի ամուսնու հարցի սարքեր կողմերը: Ինչ վերաբերում է լուրջ մասնագետին, նա խնդրին ծանոթ է անմիջականորեն: 1995 թ. իմ օգտագործած որոշ սերմինները լավ կլինեն փոխել միեւնույն գաղափարն արտահայտելու համար: Այսպես, «անվիճելի փաստարկ»՝ փոխարեն ավելի լավ է օգտագործել «հավաստի փաստարկ» սերմինը, քանի որ առաջինը բավական աղոտ հավաստություն է արտահայտում: Բայց կրկնում եմ, որ 1995 թվականից ի վեր իմ մտայնությունը հիմնականում նույնն է մնացել: Պատմական որոշումների սվյալ տաղանդի հավաստի փաստարկի բացակայությունը դեռ չի նշանակում, թե բնազդեցան ծրագիր չի եղել: Դա էական սարքերություն է:
- Ցվյալ դեմքում խոսքը ոչ թե տաբուներին ազատության աստիճանադրման մասին է, այլ այն մասին, որ դուր կապվածի օակ էր ամուսնու տաբուներին իրողությունը:
- Ոչ, ես կապվածի օակ եմ ամուսնու փաստարկումը, ըստ որում այն տաբուներով, որ այնտեղ տեսնում եմ բուրգություններ: Կարծում եմ, որ սվյալ հարցը կարող է զարգացում ապրել միայն այս ձեռով: Ես այնքան էլ միամիտ չեմ, որ տեղյակ լինեմ խնդրի փաղափական կողմին: Բայց դեմքերը կարող են զարգանալ միայն հավա-

Քուլեթ դը Ֆրանսի կատակարչին հղած նամակում դուր վկայակոչում եմ սարքեր մեկնաբանությունների գոյության ձեռ վարկածը: Պատմաբանի ազատությունը դեմ է մնա ամբարար, ասում եմ դուր, բայց սվյալ դեմքում խոսքը ոչ թե ազատության, այլ տաբուներին իրողության մասին է:

Օսմանյան կառավարության տաբուներն անընդուն այս բարդ հարցի առթիվ ես սաել եմ, որ սովորաբար ներկայացվող փաստարկները տաբուներն անվիճելի չեն, թեեւ չի կարելի դրանք անհետել: Բայց դրանք դեմ է զննության ենթարկվեն նեղադասաբար, ինչպես սովորաբար արվում է տաբուներն քանավեճերում առկա փաստարկների ու փաստաթղթերի դեմում:

Դուր գրում եմ. «Այդուհանդերձ հարկավոր է ընդունել, որ մենք մինչեւ օրս չուներին կատակարարյան մեղադրություն փաստեր»: Դուր օտարմանակում եմ դա տղանը:

- 1995 թվականից ի վեր ես չեմ հետեւել լույս տեսած գիտական ամբողջ գրականությանը: Ինքն թվում է, սվյալ հարցում էական առաջընթաց չի արձանագրվել: Բայց անմիջական փաստերի բացակայությունը, որով առկա են, օրինակ, հրեաների գեղատաղանդյան դեմում, դեռ չի նշանակում, թե այդ դեմքերը չեն եղել:
- Այդուհանդերձ Իվ Թեոնոնը տարգ ասում է, որ հրեաների բնազդեցան վերաբերյալ հիշելի ասույց հրատարակելու հետեւը նույնպես չեն տաղանդակվել: Այդ դեմքում ինչու՞ կապվածի օակ չեմ ամուսնու մասնագետական կատակարարյան տաբուներն անալիզությունը:
- Հրեական գեղատաղանդյան հարցում ես մասնագետ չեմ: Այդուհանդերձ, երբ դուրն Թեոնոնն ասում է, թե վավերական փաստի բացակայությունը դեռ չի նշանակում իրողության բացակայություն, ես ընդունում եմ դա:
- Խնդիրն այն է, որ չեմ կարողանում իրադարձությունները գեղատա-

բանություն ամվանել, երբ կապվածի օակ էր ամուսնու բնազդեցան ծրագրված բնույթը:

- Ցեղատաղանդյուն սերմինն օգտագործվում է ինչ թե շատ լայն առումով: Երբ ուզում են դրան իրավաբանական իմաստ հաղորդել եւ նեղ կանխամտածված ծրագրի գոյությունը, դեմ է անվիճելի փաստարկ ունենան: Մինչդեռ վերջինս գոյությունը եւս հավաստի չեն համարում: Պարուն Թեոնոնի ասածը հետեւյալն է. «Պոզիտիվիստական ամուսնու փաստարկ չկա, բայց դա դեռ չի նշանակում, թե դեմքերը տեղի չեն ունեցել»:

Համաձայն չեմ այն կարծիքին, թե սվյալ հոդվածում եւս կապվածի օակ են ամուսնու փաստերի իրողությունը, ինքն ընավ չեմ համարում մեծոգականություն հետեւորդ: Ես ինչպիսի ընդունել եմ իրողարժույթներին, այսպես կոչված, միջուկը, այսինքն այն փաստը, որ 1915-1916 թթ. Անատոլիայի հայ բնակչության մոտ կեսը անհետացել է, մահացել ահավոր տաբուներում, որոնք, ի դեմ, նույնը չեն եղել սարքեր տաբուներին եւ սարքեր վարյերում: Սա է իրողությունը, եւս եւս ընավ դա չեմ մխտում: Բացարձակապես չեմ մխտում, որ խոսքը մեր դարի եւս առհասարակ տաբուներն ամենաառավոր դրվագներից մեկի մասին է: Ես նաեւ չեմ մխտում այդ գործում բուրգերի տաբուներն արժույթը:

ԱՐՄԱՆ ԵՎԻՉՅԱՆ, Փարիզ

(*) Խոսքը վերաբերում է Անտոնյանի հրատարակած «Նախիմ Բեյի հուշերը» գրքին եւ մյուս փաստաթղթերին: Խմբ.

Միջնակարգն ավարտելուց հետո Մարիամ Ղազարյանն ընդունվել է գեղարվեստաբանական ինստիտուտի երաժշտական կոմպոզիցիայի բաժինը, արժանահիշատակ քեմադրիչ-մանկավարժ Դալայի Ղազարյանի դասառանը: Ավարտելուց հետո նորընթաց դերասանուհին հրավիրվում է Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմպոզիցիայի թատրոն, ուր աշխատում է մինչև օրս:

Առաջին արհեստը արհեստը արհեստ է, երբ դերասանը իր արվեստով մարմնավորում է իր անձնական և ընդհանուր արժեքները, որոնք ծանալում են բերքի և արժանիքի:

սի հարուստ հարսնացու Ազաֆիա Տիխոնովնային: «Ամուսնությունը» ուրիշ բաներով կուլտուրայի արժանի է, Պարոնյանի թատրոնի ժանրի հետ գրեթե կադ չունի, ուստի դժվար հաղթահարելի է դարձնում ցուցիչի համար: Այսուհանդերձ, դարձնում են հարուստ ցուցիչները, այդ թվում Ազաֆիա Տիխոնովնայի դերակատարող մասնակցությունը ստեղծագործական այդ բարդ խնդիրը (Ռեժիսոր Ե. Ղազարյան): Արհեստի մասին Ազաֆիա Տիխոնովնային անձնավորում է իր անձնական և ընդհանուր արժեքներով, փափկասուն օրհորդի նազանով, փայլուն խոսով: Մարիամը կերպարը բացում է ան-

արժանի, կարկաչուն խոսով ու ծիծաղով: Խանութի մարմնավորելիս դերասանուհին երբեմն դիմում է գրոսեսկային վրձնահարվածների, որոնք էլ ավելի են ամբողջացնում խանութի կերպարը, դարձնում հյուսիսի և կուլտիսային:

Խանութի անձնավորումը մի խորին խորհուրդ ունի: Հնարագետ, ջանքի աղքատների և երիտասարդ կանանց անձնավորելուց հետո գալիս է մի ժամանակ, երբ կյանքի թելադրանքով դերասանուհին դիմում է անձնական և ընդհանուր արժեքներին: Խանութը ցույց է տալիս, թե որքան գեղեցիկ կարող է լինել արտ-

Մարիամ Ղազարյան. Ամեն մի դերում յուրովի

սարդ կանանց բազմաթիվ կերպարներ, որոնք ծանալում են բերքի և արժանիքի:

Արհեստի մասին Պարոնյանի թատրոնում արժեքների անց, հասունացավ, հղկեց կասարողական վարժանքները և աստիճանաբար հասնում են իր գրավեց թատրոնի նշանավոր արհեստների նախածնվի ընթացիկում: Ղազարյանն անձնավորեց բազմաթիվ նոր կերպարներ, արժեքներ բազմազան բնավորություններ՝ Ասասի («Սիլվա»), Ալեյա («Տախտակ»), Էլիզ («Իմ չնաղ լեղին»), Կուլա («Պահանջվում է սախտակ»), Չառա («Իմ գուրմանը») և մի քանի այլ դերեր: Մասնակցությունը մի բնավորություն է, մի նոր աշխարհ, որում արհեստի առաջ բացեցին ավելի մեծ դերերի ճանապարհը:

կեղծ ու հավաստի, կանացի նկատելի սեքսեթանով՝ երազելով ազնվական դասի փեսացուի մասին: Ազաֆիա-Ղազարյանը բաց չի թողնում ոչ մի փնտյա, բայց ի վերջո, կորցնում է բոլորին: Մ. Ղազարյանն իր անհասկանալի արժեքներով արժանացրեց երաժշտականությանը, կերպարի սուր զգացողությանը ներդրեցին էլ խանութի դերին: Արհեստի կերպարը բացում է ցայտուն ու թափանցիկ արժեքներ, որոնք հասնում են իր արժեքներին: Խանութը ցույց է տալիս, որ Ղազարյանի անձնավորումը դերեր է, որ ներդրել է իր ողջ ունակությունը և կուսակազմ փորձը: Տիկին Մարիամը խանութի անձնավորում է հաճախ թեթևությամբ, գերող և վարակիչ հումորով: Անբնագրոս տախտակով, սահուն

նակությունը, երբ սիկին Ղազարյանն անցնի սուր, բնութագրական դերեր:

4. Գոլդոնի «Հյուսանոցի սիրուհին» կասկեղծությունում արհեստի մարմնավորեց Սիրանուլիայի դժվարաբախտ դերը: Ղազարյանը դասեր է տալիս ու այլաբան իյուրանոցի սիրուհուն, որը կարողանում է իր թղթած խաղաղությունը իրեն սիրահետող բոլոր սղամարդկանց:

Վերջին արհեստի մասին Արհեստագետի «Լիսիստրատ» հերոսական կասկեղծությունում մարմնավորեց Կոլոնիկեին: Այս հմայիչ հելլենուհու կերպարը կասարողական առումով նախորդներից առանձնանում է արհեստի ուղիված վարժանքով, վերամիավորման հաճախ մակարդակով: Վարակիչ հումորի, ճկուն ուղարկայի շնորհիվ արհեստի ստեղծեց Կոլոնիկեի ինքնատիպ և հավաստի դերակատարը: Ղազարյանի Կոլոնիկեն իր օտարներին է իրեն ունի «Լիսիստրատ» ներկայացման հայրենասեր կանանց առաջին արժանիքը:

Լինելով կոմպոզիցիայի թատրոնի դերասանուհի, Մարիամ Ղազարյանը չի զայրանում, արժեք չի դիմում, «ժամ չի խաղում» (Ասանիսլավալի), ժամային խնդիրը նրան չի զբաղեցնում, ժամային կողմնորոշումը դառնում է խաղի հետևանք: Այստիպին է Պարոնյանի անվան թատրոնի սաղարկավոր և անսահման աշխատասեր, իր արվեստում զարմանալի անհանգիստ Մարիամ Ղազարյանը:

ՀԱՅԿԱԶ ԵՐԱՆՈՍՅԱՆ

Երկրաբանի 10-րդ արժեքիցին նվիրված միջոցառումներ Գյումրիում

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԱՅՆՅԵՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: Գյումրիում, սեղի փառաբանության մեծ կույրի և երիտասարդության հարցերի վարչության նախաձեռնությամբ, նոյեմբերի 20-ից դեկտեմբերի 5-ը անցկացվում են երկրաբանի 10-րդ արժեքիցին նվիրված միջոցառումներ: Ծրագիրը բացել են «Գյումրիի շնորհալի երեխաներ» խումբն ու «Լուր անուններ» բարեգործականի դասանի երաժիշտները: Նոյեմբերի 28-ին Գյումրիի մանկավարժական ինստիտուտում կկայանա երիտասարդական գիտաժողով: Նախատեսվում է նաև Արվեստի ինստիտուտի և Գյումրիի նկարիչների համաժողովի ցուցահանդես՝ «Միջ» ցուցահանդես: ՀՀ մեկույթի, երիտասարդության հարցերի և ստորին նախարարության լրատվական բաժնում ասացին, որ այդ օրերին գյումրեցիները հնարավորություն կունենան հանդիպելու նաև երեանից ժամանած արվեստագետների՝ Վարդիմիր Աբաջյանի, Ֆլորա Մարտիրոսյանի և այլոց հետ: Իսկ նկարիչների միությունում (Երեանում) կկազմակերպվի գյումրեցի նկարիչների աշխատանքների ցուցահանդեսը:

Երեան. Ջիվանու անվան առողջական դպրոցը մեկ արժեքի է

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԱՅՆՅԵՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: Հայֆիլիարմոնիայի փոքր դահլիճում նվագ թուվմաս Պողոսյանի ղեկավարած «Մայա-Լոլա» մեկույթային միության կիսնամական Ջիվանու անվան առողջական դպրոցի (գեղարվեստական դեկավարժ առողջ Գեորգ Գրիգորյան) հիմնադրման առաջին արժեքիցին: Հորեյանը ողջունեցին անվանի մեկույթայիններ, որոնց թվում ակադեմիկոս Բաբայանը: Երեկոն զարդարեց «Մայա-Լոլա» առողջական և Ջիվանու անվան դպրոցի անամբըների համաժողովը, որի ընթացքում հանդես եկան նրանց դասանի ու ծանալված մեկույթայինները, ինչպես նաև Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի առողջները: Վերջում հանդես եկավ Ջիվանու բոնուսի Անահիտ Լեռնյանը, որը հասկառեց շնորհակալություն հայտնեց առողջական երգի ծանալված մեկույթային և գիտակ թուվմաս Պողոսյանին, ներկայացրեց այն մեծ ավանդը, որ երգիչը բերում է Ջիվանու ստեղծագործությունը լայն լսարան սանելու ուղղությամբ:

«Երեխաների և նրանց ծնողների համար» գիրքը անվճար կհանձնվի դպրոցականներին

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ԱՅՆՅԵՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: Հելսինկյան ընկերակցության նախաձեռնությամբ նոյեմբերի 26-ին մայրաքաղաքի թիվ 172 անգլիական դպրոցում սեղի ունեցավ «Երեխաների և նրանց ծնողների համար» գրքի շնորհանդեսը: 10.000 օրինակ տպագրվելով լույս տեսած այդ գրքի հայերեն արժեքիցին անվճար կհանձնվի հանրապետության բոլոր դպրոցների 4-6 դասարանների աշակերտներին: Նրանում ամփոփված են երեխաների իրավունքների առնչվող 10 կանոններ, որոնք վերցրած են երեխաների իրավունքների դասագրքից միջազգային հոշակագրից, սառչ Հելսինկյան ընկերակցության կոմիտեի նախագահ Մ. Դանիելյանը, ավելացնելով, որ նոյեմբերի 27-ից գրասենյակում երեխաների համար կգործի նաև փաստաբանական ծառայություն: Շնորհանդեսին ներկա էին գրքի հրատարակման արժեքիցին՝ ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Տոմ Միլթենը, Գերմանիայի դեսպան Կարոլա Մյուլլեր-Ֆոլթենիցեր:

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«Մանկական ֆրիսոնեակապի հանրագիտարան»

«Արեգ» հրատարակչությունն իրականացրեց Հայաստանում ու թերևս նաև սփյուռքում ամենախաղեղ մի ծնունդով լույս ընծայելով «Մանկական ֆրիսոնեակապի հանրագիտարան»: Բազմաթիվ գունավոր լուսանկարներով ու մանրանկարներով զարդարված 184 էջանոց գրքում այբբենական կարգով ներկայացվում են Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու հոգևոր արժեքները և ֆրիսոնեակապի վարդապետության հիմնական հասկացությունները: Հանրագիտարանը նախատեսված է զիսակառուցող դպրոցի համար և երեխաների համար, թեև մեծահասակներն էլ կարող են այնտեղ հետաքրքիր և ուսանելի օտարներ գտնել: Փոքրիկ նախարարներում մասնավորապես գրված է. «Այս գրքում դուք կհանդիպեք դավանաբանական և աստվածաբանական սկզբունքների, սուրբգրային հարցադրությունների և անձերի, սրբերի համառոտ վարկերի և ասույթների, ինչպես նաև եկեղեցական տոների և արարողությունների, ծիսական իրերի ու հանդերձանի նկարագրության նրանց խորհուրդների հակիրճ բացատրությամբ»: Հանրագիտարանի շուրջ 360 իրավունքները օտարները են հնարավորին չափ դարձրել և գրավել ողով գերծ թմայնիցի գիտականությունից: Պատկերազարդ գիրքը մասամբ ներկայացնում է նաև հայ ֆրիսոնեակապի մեկույթային լուսանկարները և աստվածաբանական սկզբունքների, սուրբգրային հարցադրությունների և անձերի, սրբերի համառոտ վարկերի և ասույթների, ինչպես նաև եկեղեցական տոների և արարողությունների, ծիսական իրերի ու հանդերձանի նկարագրության նրանց խորհուրդների հակիրճ բացատրությամբ»: Հանրագիտարանի շուրջ 360 իրավունքները օտարները են հնարավորին չափ դարձրել և գրավել ողով գերծ թմայնիցի գիտականությունից: Պատկերազարդ գիրքը մասամբ ներկայացնում է նաև հայ ֆրիսոնեակապի մեկույթային լուսանկարները և աստվածաբանական սկզբունքների, սուրբգրային հարցադրությունների և անձերի, սրբերի համառոտ վարկերի և ասույթների, ինչպես նաև եկեղեցական տոների և արարողությունների, ծիսական իրերի ու հանդերձանի նկարագրության նրանց խորհուրդների հակիրճ բացատրությամբ»: Հանրագիտարանի լույսը:

հայաստան, Մարիամ Կիրակոսյան, Արսակ Ռևանյան, Խորեն Պալյան, Համբարձումյան, Մարի Սանթրոնյան, Շուշան Վարդանյան) նշում են, որ նման հանրագիտարանի ստեղծումն առաջին փորձն է հայ իրականության մեջ, ուստի այն գերծ չի լինի որոշ քերականություններից: Այնպես որ իրեն սիրով կընդունեն յուրաքանչյուր անաչառ և արժեքավոր դիտողություն:

Իրանական գեղանկարչության ցուցահանդես Եյու Յորթում

Իրանի վերջին Եյու Յորթում Զարահ Դիբան վերջին երկու տասնամյակներն անցկացրել է արագության մեջ: Բայց նույնիսկ օտար աշխարհում նա արժանանում է նույնպես իր երկրի մեկույթային ժառանգության արժանանք: Իր 60-ամյակի նախօրերին նա Եյու Յորթում հանդես եկավ գեղեցիկ նախաձեռնությամբ, Բրուկլինի արվեստի բանգարանում բացելով Ղազարի ժամանակաշրջանի (1796-1925 թթ.) իրանական դասական գեղանկարչության ցուցահանդես: Ներկայացված բացառիկ գործերը հազվադեպ կարելի է տեսնել Արևմուտքի երկրների ցուցահանդեսներում: Դրանց մի մասը նորություն էր նույնիսկ արվեստի մեծ սիրահար, Զրանսիայի Գեղարվեստի ակադեմիայի անդամ Զարահ Դիբանի համար, որը նաև արվեստների հովանավոր է: Դեռ իր արագության մեջ առաջ նա ներհանում էին նրան «Երեքսան» բանգարանը, որտեղ ներկայացված են զիսակառուցող Ղազարի ժամանակաշրջանի արվեստի գործեր:

Եյու Յորթում բացված ցուցահանդեսը, իր լայն ընդգրկումից բացի, հասկանալի է նաև նրանով, որ դրա կազմակերպիչներն են Բրուկլինի բանգարանի իսլամական արվեստի ավանդադատի գոյգոր Լայլա Ս. Դիբան և նրա ամուսին Մահմուդ Դիբան: Մահմուդը Զարահի զարմիկն է և վերջինս ողբերգաբար զոհվեց Եյու Յորթում վերջին օդանավի վթարից: Իսկ ցուցահանդեսում ներկայացված նկարների մեծ մասը վերցված է հայտնի հավանորդ Չակոբ Գևորգյանի հավանությունից:

Ցուցահանդեսի բացումը հարմար առիթ էր ժողովրդի, որպեսզի Իրանի հանգուցյալ Եյու Յորթում անհանգիստ Մահմուդ Դիբանի հուշարձանը կարողանա իր արժեքները ցուցաբերել իր արժեքներին: Զարահ Դիբան (նկարում՝ ձախից երկրորդը) հանդիպման առիթով լուսանկարվեց իսլամական Լեյլայի, զարմուհի Լայլա Ս. Դիբանի, հարս Յասմինի և գահաժառանգ իբրան Համադ Ազա Դիբանի հետ:

Պ. Բ.

Մարզական

ՖՈՒՏԱՐՈՒ

«Տեսնել Ուեմբլին եւ... հաղթել»

Չորեքշաբթի ֆուտբոլային մեծ օր էր եվրոպայում: Անցկացվեցին Չեմպիոնների լիգայի մրցաբարձի մրցավեճերը 5-րդ տարի հանդիպումները:

Խոսքը անակնկալ գրանցվեց առաջին խմբի «Այաքս»-«Կրոնիա» խաղում: Դաշին սերերը Ամստերդամի ֆուտբոլիստները գրոհողի դերում էին, սակայն ոչինչ չկարողացան անել: Ընդհակառակը, Չարերի ֆուտբոլիստներին հաջողվեց հակադրոհներից մեկի ժամանակ գրավել երթմանի տեղ «Այաքսի» դարպասը: Գոլը խփեց Շիմիչը:

Այս խմբում առաջատար դարձավ հունական «Օլիմպիակոսը», որը դարձրեց մասնակց «Պրոսպեր»-ի: Հաջողներից այն ունկան լեգենդականներ Գոլիչը եւ Չորեքիչը:

Երկրորդ խմբում մեկ խաղ անցկացվեց: Չեմպիոնների լիգայի հնարակ «Ռուսենբորգը» հաղթեց այս մրցաբարձի մրցել «Ալեքսանդր» (Բիլբաո) եւ սեանմեկ առաջատարի դերը: Հավանաբար մինչեւ դեկտեմբերի 2-ը, երբ կկայանա «Գալաթասարայ»-«Յուվենտուս» հանդիպումը:

Շաբ հեռավոր (ու նաեւ կողմի) ժայթարում ընթացավ երրորդ խմբի «Ինտեր»-«Ռեալ» խաղը: Հանդիպման առաջին կեսում գոլ չգրանցվեց: Խաղի 51-րդ րոպեին քաղցիլացի Ռոնալդոն առաջ մղեց միակնցներին, սակայն ռուսով Մադրիդի թիմի հոլանդացի խաղացող Չեդդերֆը հավասարեցրեց հաշիվը: Բայց այդ օրը հանրահայտ Ռոբերտո Բաջոյի բեմափիսն էր: Խաղավարժից 6 րոպե առաջ, ստանալով արգենտինացի Սիմենոնի փոխանցումը, նա գրավեց խաղամասից դարպասը, իսկ մրցավարի կողմից ավելացրած ժամանակում ղրկվեց դաշտից դուրս, իսկ սպեց նաեւ մրցակցի դարձադարձի հետ կապվելու հարձակումը 3-1:

Հուսախաբ եղան այս խմբում հաջողության հույսեր փայլալող տղարակցիները: Մոսկովյան ակումբը ոչ մի կերպ չկարողացան գրավել «Շտուրմի» դարպասը: Իսկ ժամանակ առ ժամանակ ավստրիացիներն իրենք էին սուր տղաի սեղծում «Մյունխենի» դարձադարձի: Ինչեւ, հաշիվը չբացվեց, եւ Գրաց Լադաի թիմը զանգեց մրցաբարձի առաջին միավորը:

Մյունխենի «Բավարիան» առաջին տարի խաղում զիջել էր դանիական «Բրոնդբյուի» եւ անհաջողակ կանգնեց թիմը ավելի քան հանդիպող հաղթանակ ստանալու: «Նեդրլանդի» նկատմամբ եւ այժմ զխավորում է չորրորդ խմբի արդյունավետ: Գոլերը խփեցին Յանկերը եւ Բալլերը: Եւսեմ, որ «Բավարիայի» կազմում բացակայում էին առաջատար խաղացողներ Էֆենբերգը եւ Էրնստը:

Չորեքիչը արգելեց Ռոնալդոնին գրավել դարպասը:

Այս խմբի մյուս խաղում «Դինամոն» ընդունեց «Պանատինաիկոսին» եւ հաղթեց: Կիեւցիները զանգեցին սկսեցին հանդիպումը: Գրոհները հաջողվեցին էին իրար, սակայն հաջող էին խաղում հույների դաշտից դուրս: Մասնակց «Պանատինաիկոսի» դարձադարձից մեկը Սերգեյ Սեյդովը գրավեց: Սակայն 25-րդ րոպեին անգլիացի Պուլս Զորի խփեց դաշտից դուրս: Երկրորդ խաղակեսում թիմերը եւս երկուական գոլ խփեցին մեկմեկու (Անդրեաս, Ռիվալդո, Յորդ, Կոուլ) եւ խաղադրոշմը բաժանվեցին: «Բարսելոնը» երկրորդ տարի անընդմեջ գրավեց հաջող փուլ մտնելու հույսից:

Շաբ լարված են անցնում հինգերորդ խմբի խաղերը: Անակնկալ էր Լոնդոնի «Արսենալի» դարձադարձից սեփական խաղադաշտում: «Լանսի» խաղացող Սիբել Գեբելի դիտուկ հարվածը հաջողություն բերեց ֆրանսիացիներին: Հեռավոր է, որ խաղի մեկնելուց առաջ «Լանսի» զխավոր մարզիչ Դանիել Լեֆլերը, ձեռնարկելով հայտնի արտաստեղծությունը, ասել էր. «Մեր նպատակն է տեսնել «Ուեմբլին» եւ հաղթել»: Դե ինչ, ֆրանսիացիների նպատակն իրականացավ:

Երրորդ խումբ

Ինտեր (Իտալիա)-Ռեալ (Իսպանիա)	3-1
Մյունխեն (Գերմանիա)-Շտուրմ (Ավստրիա)	0-0
Կրոնիա (Իտալիա)-Այաքս (Հոլանդիա)	0-1
Օլիմպիակոս (Հունաստան)-Պրոսպեր (Պրոսպեր)	2-1

Չորրորդ խումբ

Բարսելոն (Իսպանիա)-Մանչեսթեր Յունայթեդ (Անգլիա)	3-3
Բավարիա (Գերմանիա)-Բրոնդբյու (Դանիա)	2-0
Բրոնդբյու (Դանիա)-Մանչեսթեր Յունայթեդ (Անգլիա)	3-3
Մյունխեն (Գերմանիա)-Պրոսպեր (Պրոսպեր)	2-0

Առաջին խումբ

Այաքս (Հոլանդիա)-Կրոնիա (Իտալիա)	0-1
Օլիմպիակոս (Հունաստան)-Պրոսպեր (Պրոսպեր)	2-1
Կրոնիա (Իտալիա)-Այաքս (Հոլանդիա)	0-1
Օլիմպիակոս (Հունաստան)-Պրոսպեր (Պրոսպեր)	2-1

Երկրորդ խումբ

Ռուսենբորգ (Նորվեգիա)-Ալեքսանդր (Իսպանիա)	2-1
Պրոսպեր (Պրոսպեր)-Ռուսենբորգ (Նորվեգիա)	1-2
Օլիմպիակոս (Հունաստան)-Պրոսպեր (Պրոսպեր)	2-1
Պրոսպեր (Պրոսպեր)-Օլիմպիակոս (Հունաստան)	1-2

Այս խմբի մյուս խաղում «Դինամոն» ընդունեց «Պանատինաիկոսին» եւ հաղթեց: Կիեւցիները զանգեցին սկսեցին հանդիպումը: Գրոհները հաջողվեցին էին իրար, սակայն հաջող էին խաղում հույների դաշտից դուրս: Մասնակց «Պանատինաիկոսի» դարձադարձից մեկը Սերգեյ Սեյդովը գրավեց: Սակայն 25-րդ րոպեին անգլիացի Պուլս Զորի խփեց դաշտից դուրս: Երկրորդ խաղակեսում թիմերը եւս երկուական գոլ խփեցին մեկմեկու (Անդրեաս, Ռիվալդո, Յորդ, Կոուլ) եւ խաղադրոշմը բաժանվեցին: «Բարսելոնը» երկրորդ տարի անընդմեջ գրավեց հաջող փուլ մտնելու հույսից:

Շաբ լարված են անցնում հինգերորդ խմբի խաղերը: Անակնկալ էր Լոնդոնի «Արսենալի» դարձադարձից սեփական խաղադաշտում: «Լանսի» խաղացող Սիբել Գեբելի դիտուկ հարվածը հաջողություն բերեց ֆրանսիացիներին: Հեռավոր է, որ խաղի մեկնելուց առաջ «Լանսի» զխավոր մարզիչ Դանիել Լեֆլերը, ձեռնարկելով հայտնի արտաստեղծությունը, ասել էր. «Մեր նպատակն է տեսնել «Ուեմբլին» եւ հաղթել»: Դե ինչ, ֆրանսիացիների նպատակն իրականացավ:

Հինգերորդ խումբ

Դինամո (Ռուսաստան)-Պանատինաիկոս (Հունաստան)	2-1
Արսենալ (Անգլիա)-Լանսի (Ֆրանսիա)	0-1
Կրոնիա (Իտալիա)-Այաքս (Հոլանդիա)	0-1
Օլիմպիակոս (Հունաստան)-Պրոսպեր (Պրոսպեր)	2-1

Վեցերորդ խումբ

Բենֆիկա (Պորտուգալիա)-Կայզերսլաուրբոն (Գերմանիա)	2-1
Հիլ (Ֆինլանդիա)-ՊՍՎ Եյնդհովեն (Հոլանդիա)	1-3
Կայզերսլաուրբոն (Գերմանիա)-Բենֆիկա (Պորտուգալիա)	1-2
ՊՍՎ Եյնդհովեն (Հոլանդիա)-Հիլ (Ֆինլանդիա)	3-1

ՇՈՒՍՍ

Նեսանրի մրցախաղ «Կոսմոս»

Այսօր Մոսկվայի «Կոսմոս» ինտերնացիոնալ խաղախմբի հեռավոր խաղախմբի 13-րդ շեմիոն Գարի Կաստարովի եւ Վլադիմիր Կրամնիկի միջև: Կաստարովի անհասկանալի գործակիցն աշխարհում ամենաբարձրն է, իսկ Կրամնիկն այդ ցուցանիշով լավագույնների ցուցակում երրորդն է: Երկուսն էլ մրցախաղի ընթացքում մրցակիցները 24 կայծակնային դարձաներ կհաղան: Պարտիկոսը հաղթողին կհաղի 1000 դոլար, ոչ ուրի դեմում այդ գումարը կկիսվի: Չորեքշաբթի օրը մրցակիցները հանդիպեցին «Կոսմոսի» խաղախմբին եւ կազմակերպիչների ներկայությամբ լեհերեցին առաջին մրցախաղի մանրամասները: Ընդ որում, բավականին ինտենսիվ է խաղերի ժամանակակարգը:

Եւսեմ, որ օտարասանի այս երկու գրոհայիններին հանդիպումները միշտ էլ անզիջում, անկանխեստելի դաշտում են անցնում: Հեռավոր է, որ Կրամնիկը բավականին դժվար մրցակից է Կաստարովի համար: Առայժմ նրանց միջև կայացած լուրջ եւ կայծակնային դարձաների հաշիվը հավասար է, համադասարանաբար 8,5-8,5 եւ 3,5-3,5, իսկ արագ շարժման ցուցանիշը նույնիսկ առավելություն ունի 9,5-7,5: Այնուհետև որ չափազանց գրավիչ մրցախաղ է ստացվում:

ՎՈՒՅՐՈՒ

Վերջին տուրից առաջ

Ճաղոնիայի Օսակա եւ Համամացու Բադաներում շարունակվում է աշխարհի տղամարզկանց առաջնությունը: Տեղի ունեցան երկրորդ փուլի մրցավեճերը տուրի հանդիպումները, որոնց արդյունքները ներկայացնում են ընթացողների ուսուցչությանը: «Գ» խումբ. Կուրա-Իսթանբուլ 2-2, Բրազիլիա-Արգենտինա 3-1, Բուլղարիա-Հարավային Կորեա 3-1, Կանադա-Ճաղոնիա 3-1, «Ի» խումբ. Հարավային Իսպանիա 3-0, Ռուսաստան-Հոլանդիա 3-0, Չինաստան-Ուկրաինա 3-1, ԱՄՆ-Հունաստան 3-0: Թիմերը եւս մեկական խաղ կանցկացնեն, որից հետո հայտնի կդառնա ժայթարը շարունակող խոյակը: Առայժմ կիսանգրավակիչ փուլի իրավունք է նվաճել «Գ» խմբի առաջատար Բրազիլիայի հավաքականը: Այդ խմբի երկրորդ ուղեգրին հավակնում են Կուրայի եւ Իսթանբուլի վոլբորդիստները: «Ի» խմբում հավակնորդներն ավելի շատ են: Առաջին եւ երկրորդ տուրի համար ժայթարում են Հարավային Իսպանիայի, Ռուսաստանի եւ Հոլանդիայի հավաքականները:

Իսթանբուլի Կուրա-Իսթանբուլը հաղթեց Իսթանբուլի Կուրա-Իսթանբուլին:

ԹԵՆԻՍ

Մամփրատը լավ մարզավիճակում է Աշխարհի առաջնությունում

Հանդիպում շարունակվում է Երրորդ տուրի թենիսիստների առաջնության (ATP) աշխարհի առաջնությունը: Առայժմ թենիսիստներն իրենց հարաբերություններն են որոշում երկու խմբերում: «Կարմիր» խմբում եւս երկու հանդիպում անցկացվեց: Մրցաբարձում իր երկրորդ հաղթանակը ստանալով աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստ Փիլ Մամփրատը (ԱՄՆ): Նա 6-3, 6-3, հավելված մարտության մասնակցությամբ Կառլոս Մոյային եւ իր համար առաջնորդեց հաջող փուլում հանդես գալու իրավունքը: Երեւում է, որ ամերիկացին լավ մարզավիճակում է: «Ես ամբողջ հանդիպման ժամանակ դրոշմային տեսք էի եւ մրցակցիս համար անհանելի ճնշում էի գործադրում: Հիանալի էր սկզբնաժամկետը: Իսկ Կառլոսը սխալվում էր նույնիսկ այդ հարվածները կատարելիս»:

Մյուս կողմից, խաղից հետո առանց ավելորդ համեստության նեց Մամփրատը: Այս նույն խմբի հերթական խաղում հանդիպեցին եվզենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան) եւ Կարլ Կուլերան (Սլովակիա): Երբ առաջին խաղափուլն անցավ հավասար ժայթարում եւ ավարտվեց Կուլերայի հաղթանակով (7-6), ապա հաջորդ երկուսում Կաֆելնիկովի առավելությունն ակնհայտ էր (6-3, 6-2): Այժմ Մոյան եւ Կաֆելնիկովը մեկական հաղթանակ եւ դարձան խաղում: Հենց նրանց միջև կայանալի խաղում էլ հայտնի կդառնա կիսաեզրակիչի երկրորդ ուղեգրի տուրը: Ցավով, վնասվածի դասառոտ մրցումներից դուրս մնաց Անդրե Ալպին: «Մոխիակ» խմբի մրցաբարձում նրան կփոխարինի դաշտասայինը՝ անգլիացի Գրեգ Ռուսելսին:

ՀՈԿԵՅ

Պայքարը թեմանում է

Հոկեյի ազգային լիգայի (NHL) առաջնության մասնական փուլում ժայթարը գնալով թեմանում է: ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի 23 թիմեր հինգ խմբերում մրցում են հաջորդ քաղաք մտնելու համար, ինչը հնարավորություն կտա ժայթարը շարունակել դաշտավոր մրցանակի՝ Սթենլիի գավաթի համար: Թիմերն անցկացրել են անհավասար թվով խաղեր (16-ից 22), սակայն որոշվել են առաջատարներն ու վերջապահները: Ներկայացնենք վերջին տուրի հանդիպումների արդյունքները: «Տորոնտո»-«Վանկուվեր» 5-1, «Ֆլորիդա»-«Քոնկոն» 0-1, «Դալաս»-«Նյու Յեյքսի» 2-5, «Կարոլինա»-«Ման Նոսես» 3-0, «Այլենդերս»-«Ֆիլադելֆիա» 4-2, «Բաֆալո»-«Ռեյնջերս» 4-2, «Վաշինգտոն»-«Պիտսբուրգ» 5-4, «Դետրոյթ»-«Մանհայմ» 5-2, «Էդմոնտոն»-«Կոլորադո» 3-0, «Նեվադա»-«Կալիֆորնիա» 4-3:

Քոնկոնի Վանկուվերը հաղթեց Ֆլորիդային:

